

FEMINISMENS INTÅG I POLITIKEN

– PARTIERS STRATEGIER OCH BEMÖTANDE AV FEMINISTISKT
INITIATIV

Examensarbete – Kandidat Offentlig förvaltning

Carina Gustafsson
Ida Lübking

HT2015KOF02

HÖGSKOLAN I BORÅS

Svensk titel: Feminismens intåg i politiken – Partiers strategier och bemötande av Feministiskt Initiativ

Engelsk titel: Feminism's intake into politics – Parties' strategies and treatment of Feminist Initiative

Utgivningsår: 2016

Författare: Carina Gustafsson och Ida Lübking

Handledare: Anette Gustafsson

Abstract

This essay is about how some of the already established parties have responded to the Feminist Initiative and its entry into politics and the parties' views on gender equality and feminism.

We have used qualitative methods in the form of interviews and data collection. We interviewed the parties regarding their ideology and attitude as well as the strategies they have adopted to address niche party Feminist Initiative. We have looked at Position, salience and ownership, PSO-theory to see if the parties have used out the strategies significantly in theory. We also studied how the advent of the Feminist Initiative has affected the established parties' priorities and profiling the issues of gender equality and feminism. We also focus on earlier research on feminism.

Parties look different on feminism and gender equality. After interviewing the desired parties it will show clear links with PSO-theory. We also studied whether the parties have put feminism and gender equality higher up on the political agenda since the Feminist Initiative's entry into politics.

The original text is in Swedish.

Keywords:

Feminism, gender equality, party ideology, strategies, PSO-theory.

Sammanfattning

Denna uppsats handlar om hur några av de redan etablerade partierna har bemött Feministiskt Initiativ och dess inträde i politiken och partiernas syn på jämställdhet och feminism.

Vi har använt oss av kvalitativa metoder i form av intervjuer och datainsamling. Vi har intervjuat partier angående deras ideologi och bemötande samt vilka strategier de har antagit för att bemöta nischpartiet Feministiskt Initiativ. Vi har tittat närmare på Position, salience and ownership theory, PSO-teorin, för att se om partier har använt sig utav de strategier som nämns i teorin. Vi har även studerat hur tillkomsten av Feministiskt Initiativ har påverkat de etablerade partiernas prioriteringar och profilering i frågor om jämställdhet och feminism. Vi fokuserar också på tidigare forskning gällande feminismen.

Partier ser annorlunda på feminism och på jämställdheten. Efter att ha intervjuat de utvalda partierna så syns det tydliga kopplingar till PSO-teorin. Vi har också studerat om partierna har satt feminism och jämställdhet högre upp på den politiska agendan sedan Feministiskt Initiativs intåg i politiken.

Nyckelord:

Feminism, jämställdhet, partiideologi, strategier, PSO-teori.

Innehåll

1	Inledning.....	- 1 -
2	Syfte.....	- 3 -
3	Teori.....	- 3 -
3.1	Tidigare forskning.....	- 3 -
3.2	Teoretisk referensram	- 5 -
4	Frågeställningar	- 9 -
5	Metod.....	- 9 -
6	Empiri	- 11 -
6.1	Motioner.....	- 11 -
6.2	Partiernas ideologier	- 11 -
6.3	Intervjuer.....	- 12 -
6.3.1	Intervju 1.....	- 12 -
6.3.2	Intervju 2.....	- 14 -
6.3.3	Intervju 3.....	- 14 -
6.3.4	Intervju 4.....	- 15 -
6.3.5	Intervju 5.....	- 17 -
7	Analys.....	- 19 -
8	Slutsats.....	- 22 -
9	Författarnas framtida önskan	- 24 -
10	Källförteckning.....	- 25 -
10.1	Böcker.....	- 25 -
10.2	Internetkällor.....	- 25 -
10.3	Intervjuer.....	- 27 -
10.4	Vetenskapliga artiklar:.....	- 27 -
11	Bilagor	- 28 -
11.1	Frågor.....	- 28 -
11.1.1	Till politiker inom Socialdemokraterna, Moderaterna, Vänsterpartiet & Kristdemokraterna i Borås & Göteborg stad:	- 28 -
11.2	Bilaga 1 Motioner från Göteborg.....	- 29 -
11.3	Bilaga 2 Motioner från Borås.....	- 31 -

1 Inledning

“Feministiskt Initiativ utmanar den nationella självbilden av Sverige som ett jämställt och öppet land som respekterar mänskliga rättigheter. Samma bild som också säger att den som är svensk är jämställd, öppen och tolerant” (Feministiskt Initiativ a, 2015).

Redan i början på 90-talet bildades ett nätverk av en grupp bestående av tio kvinnor som hade som mål att hjälpa och stärka politiskt aktiva kvinnor och att stödja kvinnors ekonomiska jämställdhet, detta nätverk kom att kallas för Stödstruporna. De gick under banderollen ”halva makten och hela lönen”. De bildades mycket på grund av att kvinnorepresentationen inom politiken hade gått ner och de ville tvinga fram en ökning av kvinnor inom de etablerade partierna. (Sveriges radio, 2006) Det skulle sedan dröja över tio år innan ett parti med liknande agenda bildades. Kärnan till de som grundade Feministiskt Initiativ (FI) var några av dem som var med och bildade Stödstruporna. Ebba Witt-Brattström, professor i litteraturvetenskap, och författaren och debattören Maria-Pia Boëthius är två av personerna som varit med och startat båda nätverken. Det finns även andra högt uppsatta kvinnor så som politiker, journalister, professorer, författare och debattörer som har varit med och grundat båda rörelserna. (Garme, 2004)

FI bildades i april 2005 med Gudrun Schyman som partiledare. Partiet är ett av de få i världen som har en sådan uttalad feministisk ideologi (Blombäck & De Fine Licht, 2015). FI hävdar att under dessa tio år som partiet funnits har de byggt upp en feministisk plattform, där de tydligt visar sin inställning i frågor om jämställdhet och feminism (Feministiskt Initiativ b, 2015).

1995 rankades Sverige som världens mest jämställda land (Asker, 2004). Trots detta ansåg inte FI att jämställdhetsfrågorna låg tillräckligt högt upp på den politiska dagordningen (Feministiskt Initiativ d, 2015). Många bedömer att utvecklingen mot ett jämställt Sverige har stannat upp och att kvinnor fortfarande tjänar ca 8 % mindre än männen (Asker, 2004). Detta är några av de faktorerna till att FI bildades. FI hävdar att efter partiet bildats har fler partier tagit sig an feministiska frågor och satt jämställdhetsfrågorna på den politiska dagordningen (Feministiskt Initiativ d, 2015). Huruvida detta stämmer är en av de saker som kommer fokuseras på i denna uppsats.

Ett parti med uttalad feministisk profil på en sådan hög nivå, som FI har inom den svenska politiken, är ovanligt i resten av världen. År 2006 bestämde sig partiet för att ställa upp i riksdagsvalet där det sedan visade sig att cirka 40 000 personer kom att rösta på dem. (Feministiskt Initiativ c, 2015).

Under valet 2014 gick det betydligt bättre och de fick 3,1 % av rösterna. Detta räckte inte till en plats i riksdagen men de räknades ändå som stora vinnare i valet (Delling 2014). De har nu fått mandat i tretton kommuner och i Europaparlamentet och de kommer att fortsätta arbeta för alla människors lika rättigheter, skyldigheter och möjligheter. (Feministiskt Initiativ b, 2015)

I en artikel i DN hävdar Drude Dahlerup, professor i stadsvetenskap, att även om jämställdhet inte hör till de viktigaste valfrågorna enligt väljarna så satte den ändå tydliga spår i 2014 års valkampanj. Sissela Nordling Blanco, FI:s andra namn till riksdagen, säger i samma artikel: “De andra partierna känner sig säkert pressade av att vi har satt feminismen på dagordningen. För bara ett halvår sedan var det inte såhär”. Hon nämner också veckan i Almedalen då de

rödgröna lovade en feministisk regering och där även Folkpartiet (numera Liberalerna) pratar om feminism. (Rosén & Eriksson, 2014)

I en artikel i tidningen ETC hävdas det att problemet, som vissa oroade sig för, efter valet var inte att FI inte tagit sig in i riksdagen utan att jämställdhetsfrågorna skulle få stryka på foten nu och hamna längre ner på dagordningen. FI nådde inte upp till riksdagsspärren vilket gjorde att de jämställdhetsfrågor som var i centrum under valrörelsen sattes ur fokus och istället blev det Sverigedemokraternas (SD) framgångar som hamnade i centrum och vilken typ av regering som nu skulle bildas. Vidare i artikeln konstaterar Renée Andersson, doktorand i statsvetenskap vid Örebro universitet, att jämställdheten kommer hamna ur fokus när man tänker på de politiska situationer som finns just nu. Hon tror heller inte att det kommer ske särskilt stora förändringar i jämställdhetspolitiken samt att det kommer bli tufft för jämställdheten att hitta sin plats i den nya regeringskoalitionen. (Olofsson, 2014)

Även om FI inte lyckades nå upp till riksdagsspärren och få en plats i riksdagen har de ändå fått mandat inom flera kommuner runt om i landet. Christina Bergqvist, professor i statsvetenskap, tror att även då FI inte lyckades ta sig in i riksdagen kommer de fortsätta sin kamp med sin feministiska politik. Bergqvist säger vidare att trots att feministiska frågor fått ökad uppmärksamhet så råder det fortfarande en avsaknad av jämställdheten i samhället. (Olofsson, 2014)

Ida Östensson, grundare av Crossing Borders, en organisation som arbetar med metoder för jämställdhet, säger att många som driver en feministisk dagordning ser valet som ett nederlag. Hon menar att även om många olika partier ser ojämställdheten som ett problem är det många som har olika metoder för lösningar av problemen, till exempel löneskillnader mellan könen vilket gör att man lägger dessa problem åt sidan då det kan bli problematiskt att komma överens om dessa frågor. Hon påpekar också att det är tack vare Feministiskt Initiativs framgångar som jämställdhetsfrågorna har ökat. Om partiet hade lyckats komma in i riksdagen hade frågorna om jämställdheten fortsatt då andra partier hade behövt hålla kvar de feministiska frågorna i lika stor utsträckning som inför valet. Karin Svensson, ordförande för Riksorganisationen för kvinnojourer och tjejjourer, säger även hon att kvinnors rättigheter hade hamnat i större fokus om FI hade lyckats nå riksdagsspärren. Hon tycker att jämställdhetsfrågor bara tas upp på en övergripande nivå av politiker och partier och inte på djupet. (Olofsson, 2014)

I artikeln ”Se upp! de vill sno feminismen” står det att med feminismens segertåg kan det skapas problem genom allmänheten, dessa problem är främst att det kan skapa vissa motreaktioner. Varje etablerat parti, allt från Vänsterpartiet till Kristdemokraterna, har sin egen ideologi och syn på jämställdhet och feminism. Om alla partier har olika meningar och tolkningar av feminismen uppstår det problem. Den politiska oppositionen kan tolka Gudrun Schyman som en extremist och en så kallad ”tokfeminist”. De kan tycka att hon borde avvisas för att skydda en mer ”sann” feminism. Här finns två fundamentala avståndstaganden: oviljan att se den organiserade överordning som män har över kvinnor samt att man inte vill erkänna grupptillhörigheter. Torbjörn Fagerström, prorektor, anser även att problemen kan ses som ett angrepp mot folkgrupp, det vill säga mot männen. De kan känna sig hotade. (Brink, Ekman & Westerlund, 2002)

Vi kommer i denna uppsats studera hur politiken har påverkats av Feministiskt Initiativs inträde i politiken. Vi är framför allt intresserade av vilka strategier andra partier har intagit i relation till FI, och huruvida FI:s profilfrågor gällande feminism och jämställdhet har påverkat

andra partiers politik på dessa områden. Är det kanske till och med så att andra partier efter FI:s intåg i politiken har kommit att överta jämställdhetsfrågorna?

2 Syfte

Syftet med denna uppsats är att undersöka vilka strategier några av de redan etablerade partierna i Borås och Göteborg har intagit i relation till det nybildade partiet Feministiskt initiativ, och hur tillkomsten av detta parti har påverkat prioriteringarna i frågan om feminism och jämställdhet inom den lokala politiken. Vi kommer att lägga störst fokus på partirepresentanter från Borås stad.

Vi kommer att precisera våra frågeställningar efter genomgången av tidigare forskning och den teoretiska referensramen.

3 Teori

Vi kommer här gå igenom vad tidigare forskning kommit fram till gällande förhållningssättet till jämställdhet och feminism.

Det finns skillnader mellan partierna ifråga om synen på feminism och jämställdhet. Vi tänker även under detta avsnitt visa på några teorier och tidigare forskning som handlar om hur redan etablerade partier kan tänkas bete sig när det kommer nya partier som vill in på den politiska arenan och vilka strategier som de kan tänkas använda sig av.

Vi börjar med att presentera om vad feminismen har bidragit med inom svensk politik.

3.1 Tidigare forskning

Det kan sägas att den första vågens feminism kom i slutet av 1800- början av 1900-talet och handlade till största delen om kvinnlig rösträtt, rätten till utbildning och ekonomisk självständighet för kvinnor. Sverige var sist i Norden med att införa kvinnlig rösträtt, beslutet togs 1919 men första gången som kvinnor fick välja var i valet 1921. (Hasselgren, 2013)

Den andra vågens feminism som kom runt 1960, skapade en idealbild om ett samhälle som kännetecknades av antihierarki och rättvisa. Feminismens fokusering på erkännande och det är ett exempel på hur feminism och nyliberalism har förenats. Detta kan ha medfört att klassintressen ersätts med andra gruppidentiteter som en grund för politisk organisering. De problem denna förändring skapar handlar främst om rättigheter skall uttryckas socialt eller kulturellt och vilka politiska handlingar som skall komma i fråga. På den internationella agendan står det betydligt mer om våld och sexualitet än om ekonomisk orättvisa och fattigdom. (Fraser, 2012)

Den tredje vågen är vad vissa kallar den rörelse som vi befinner oss i nu. (Hasselgren, 2013)

Jämställdhet brukar definieras som lika rättigheter mellan kvinnor och män. Det får inte vidtas åtgärder som kan diskriminera något av könen (Eduards, 1986).

På 1960-talet verkade kvinnorörelsen på ett liknande sätt för jämställdhet. De försökte då ändra systemet inifrån istället för att bilda en verklig utmaning mot den aktuella samhällsordningen. När kraven på jämställdhet blev tydligare, infördes ett nytt ämne inom politiken, nämligen jämställdhetspolitiken. Det finns fundamentala grundprinciper inom

jämställdhetspolitiken. Det första grundbegreppet är den formella jämställdheten som formuleras genom negativa insatser, bland annat förbud mot diskriminering. Den har som utgångspunkt från liberala individuella rättighetsprinciper och framhäver jämlika förutsättningar. (Wottle & Blomberg, 1990-2010)

Det finns tre olika perspektiv på hur och varför partier agerar som de gör. Det första perspektivet, det strukturella, betraktas som ett utflöde av samhället. Med det menas att partier är utformade av grupper i samhället som ska företräda dem i politiken. Aktörsperspektivet, som är det andra perspektivet, betyder att partier verkar som aktörer. Det sista perspektivet avser att partier betraktas som en organisation och kallas för ett organisationsteoretiskt perspektiv. Enligt det första perspektivet anses inte partier som självständiga aktörer medan i det andra perspektivet anses partier som aktörer med en egen målsättning. Enligt det tredje perspektivet bedöms partier inte som handlingskraftiga aktörer. De anses heller inte ha några specifika mål för sitt handlande. (Erlingsson, Håkansson, Johansson & Mattson, 2005)

I det första perspektivet, som kallas den strukturella, är där partier ses som ett utflöde av samhället. Det menas att partier är en produkt av samhällsutvecklingen som inte fattar sina egna beslut. Istället betraktas det att det är samhällsstrukturen och dess reform och utveckling som bestämmer partiernas målsättningar, uppkomst och agerande. Detta är en rent teoretisk antagande som inte passa in på något direkt parti. Det är vanligare att partiernas agerande inte bestäms av till exempel samhällsstrukturen utan det finns utrymme för eget agerande och viss självständighet. Detta perspektiv går långt bakåt i tiden och för att förstå det behöver man svara på ett antal frågor, dels hur och varför partier bildas? Vad är det som gör att de blev betydelsefulla. Det finns olika sätt för partier att bildas. Det går att dela in i externt och internt bildade partier, de externt bildade partiet bildas av en eller flera grupp av människor ute i samhället medan den interna bildas av personer som redan sitter i parlamentet. Oavsett hur de bildas så har de en tydlig relation med samhället. Det andra perspektivet har en helt annan utgångspunkt och blir en reaktion mot det första perspektivet. Det andra perspektivet har en rationalistisk utgångspunkt där partierna ses som aktörer med stora friheter att agera utifrån vad ledningen anser vara gynnsamt. Enligt det tredje perspektivet betraktas partierna som en organisation. Partierna ses inte som utflöde av samhället eller en fri aktör utan det är den interna strukturen, reglerna och maktförhållandena inom partiet som anses bestämma vad partiet tänker. Vid en jämförelse av dessa tre perspektiv har partierna i de två senare lyckas frigöra sig från samhällets inflytande på partierna, medan det är det som kännetecknar det första perspektivet. (Erlingsson, Håkansson, Johansson & Mattson, 2005)

Ett av de mest betydelsefulla politiska målen för partier är att ha ett inflytande och nå största möjliga framgångar på de tre politiska arenorna. Ett partis överordnade mål är programrealisering där man vill förverkliga sina ideologiska visioner och sitt partiprogram. Övriga målsättningar på de olika arenorna är att betrakta som medel för att nå de övergripande målen och för ett partis handling är även att partiet själva ska kunna få fatta sina egna auktoritativa beslut efter ett utvärderingssystem. Detta förutsätter dock att det är ett parlamentariskt demokratiskt system där de auktoritativa besluten fattas av regeringen och riksdagen men som sedan slutligen beslutas av riksdagen. För att visa hur partierna kan tänkas bete sig, tänkte vi förtydliga att det finns tre arenor som omnämns i litteraturen, nämligen den interna arenan, väljararenan och den parlamentariska arenan (Sjöblom, 1968).

Den interna arenan:

Partiorganisationer kan betraktas från två olika aspekter. Dels kan det ses som ett hjälpmedel och dels kan det ses som en politisk arena. I en partiorganisation bedöms de som ett verktyg för att hjälpa ett parti med en strävan för att uppnå sina ambitioner i de två externa arenorna, främst genom val. Partistyrelsens målsättning är att nå maximal effekt i användningen av olika resurser där syftet är att uppnå partimålen i de externa arenorna. Partistyrelsens mål är också att försöka uppnå den största möjliga partisammanhållningen så de har partimedlemmarnas stöd. En av de viktigaste utgångspunkterna på den interna arenan är att ett parti har en sammanhållning och enighet på deras gemensamma ståndpunkter för att nå en maximal framgång. På så sätt framstår partiet som tryggt för väljarna. Det kan dock finnas stora konsekvenser för ett stort parti, för ju större parti desto fler medlemmar inom partiet vilket leder till att fler åsikter och olika metoder hur man skall lösa problem som uppstår. Detta kan leda till en fråga helt kan tas bort från den politiska dagordningen. (Sjöblom, 1968)

Väljararenan:

Valarenan är den arena där folket får ge sina individuella röster som leder till ett demokratiskt samhälle där alla medborgare, från och med 18 år, får göra sin politiska röst hörd. Det grundläggande målet på denna arena är att vinna så många röster som möjligt. Ett parti måste anpassa sig till stora grupper av väljare för att åstadkomma de mål och syften de vill uppnå. En av metoderna de använder för att nå ut till sin väljargrupp är genom valkampanjer. Kampanjerna utformas där de har för avsikt att rikta in sig på särskilda målgrupper. Men behoven och förutsättningarna är inte alltid samma för väljarna som för partiernas egna medlemmar. Partier väljer dock att lyssna mer på sina väljare för att öka sitt tillmötesgående och ge en positiv bild utåt. (Sjöblom, 1968)

Den parlamentariska arenan:

Den parlamentariska arenan inkluderar både regeringen och riksdagen (Sjöblom 1968). På denna arena har ett parti som mål att utöka sitt inflytande för att verkställandet av de politiska programmen skall uppnås. I ett tvåpartisystem strävar partier efter att få så många röster som möjligt för att få en egen majoritet. Om partierna inte får egen majoritet måste de samarbeta med andra partier för att få något inflytande på den parlamentariska arenan, en så kallad koalition (samarbetet kan också utföras på andra sätt än genom att bilda koalitionsregeringar). Detta kan leda till att vissa partier inte lyckas nå upp till de mål de strävar efter och att de måste respektera de andra etablerade partierna. Det kan vara behövligt att gå med i en koalition för att de lättare skall kunna få mer politiskt makt och inverkan för att i längden kunna uppnå de politiska mål de eftersträvar. (Sjöblom, 1968)

3.2 Teoretisk referensram

Utifrån den teoretiska referensram som presenteras i detta kapitel kommer vi att strukturera och tolka empirin.

När nya partier bildas kan det framstå som att någonting fungerar mindre bra i de andra partierna (Erlingsson, Håkansson, Johansson & Mattson, 2005). Det har i tidigare forskning framkommit hur etablerade partier agerar då väljarna efterfrågar en ny inriktning inom politiken och då det kommer nya partier som vill etablera sig. De nya partierna har större chans att etablera sig om de har en inriktning som intresserar väljarna och om de andra partierna inte är lika lyhörda för väljarnas krav. (Kiiskinen & Saveljeff, 2010)

Wottle och Blomberg (1990-2010) fokuserar på att det finns tre stycken politiska områden som har bidragit till en ändring för villkoren i samhället efter 1990, gällande jämställdhetspolitiken, där de borgerliga partierna har en helt annan synvinkel som skiljer sig från Vänstern och Socialdemokraterna. Dessa omständigheter handlar om de politiska områdena kring kvinnor i ledning - och företagsstyrelser, skatteavdrag för hushållsnära tjänster samt privatiseringen av den offentliga sektorn. De borgerliga partierna vill i större utsträckning privatisera den offentliga sektorn och ha kvar skatteavdrag för hushållsnära tjänster. Det finns även skillnader inom de borgerliga partierna då frågor kring kvinnors företagande är en mer central fråga för Folkpartiet (Liberalerna) och Centerpartiet än vad den är för till exempel Moderaterna. De borgerliga partierna har olika utgångspunkter gällande sin syn på jämställdhet. Dock har de en tillräcklig gemensam grundläggande bas för att kunna betraktas som en enhet inom dessa områden. (Wottle & Blomberg, 1990-2010)

Den materiella jämställdheten är den andra principen som poängterar jämlika rättigheter och likhet i resultaten. Den eftersträvar en gemensam jämställdhet genom statlig styrning och har uttrycks genom positiva ingrepp, bland annat genom kvotering. Den syftar även till att skapa en gemensam betonad jämställdhet genom insatser och statlig styrning. (ibid)

Meguid (2005) har gjort studier om vad det är som gör att nya partier kan etablera sig på den politiska arenan. En fråga som ställts är vad som avgör valframgångarna för ett ny etablerat parti. En teori handlar om valreglerna, vilken typ av regering och uppbyggnad av landet samt vilken form av partikonkurrens som finns. Mellan 1960 - 2000 bildades det många nya partier i Europa, det finns de som kommit och försvunnit fort och det finns de som lämnat tydligt avtryck, det är dessa nya partigrupper som Meguid titulerar som nischpartier. Detta fenomen är enligt Meguid störst i västra Europa där det under dessa 40 år bildades ca 110 nischpartier i 18 olika länder. (Meguid, 2005)

För det första så tar nischpartierna avstånd från klassbaserad inplacering av politiken. Till exempel på 70-talet då de gröna partierna kom för att belysa problemen med just miljöfrågorna. Efter dem följde på 80 - och 90-talen de radikala högerpartierna som krävde skydd för familjevärden och minska invandringen. Trots att dessa skiljde sig väsentligt i sin politiska agenda så utmanade de båda den politiska debatten. Den andra delen handlar om att nischpartierna driver frågor som de redan existerande partierna inte riktigt har högst på sin agenda. De blir då, på grund av deras val av fråga, populära för en viss grupp av väljare. Den tredje delen handlar om att nischpartierna framhäver sig genom att begränsa sig till en eller några få politiska frågor. (Meguid, 2005)

När man tittar närmare på dessa nischpartier så undrar man varför vissa partier fått väljarnas röster medan det inte gått lika bra för andra. När det kommer till väljarna och deras inverkan, så finns det forskning som visar att partierna har verktyg som gör att de kan anpassa sig till det institutella och sociologiska miljö som de kommer delta i. De så kallade nischpartierna ger sig in i frågor som har blivit åsidosatta inom de etablerade partierna men som väljarna har efterfrågat. Det kan till exempel handla om invandring, miljö och jämställdhet. Nischpartierna hotar då dominansen av de etablerade partierna genom att just gå till val på en eller fler specifika frågor. (Meguid, 2005)

Partierna kommer inte att konkurrera om alla frågor inom politiken under varje val, eftersom de väljer vilken fråga som de skall ta upp under valet. Detta kan bero på att väljarna struntar i frågor som de anser vara irrelevanta. Hur det kommer gå för partierna i valet beror på om de kan hitta dessa frågor som intresserar väljarna.

För att kunna tävla med nya partier måste de redan etablerade partierna belysa den fråga som nischpartiet har siktat in sig på för att inte förlora väljare, alternativet är att de signalerar till väljarna att frågan inte är viktig och om väljarna tror på dem så får inte det nya partiet deras röster. (ibid)

Man skall inte förbise partiernas strategier när det gäller hur de tar emot nya partier. Det gäller inte enbart strategier hos de etablerade partierna för att underminera det nya nischpartiet, utan det handlar om vilka valframgångar som nischpartiet får just beroende på hur de redan etablerade partierna beter sig. (ibid)

Position, salience and ownership theory (PSO-teorin), som utvecklats av Bonnie Meguid är en strategisk teori om nischpartiers framgångar, som har till syfte att förklara de strategiska spel som uppkommer när ett nytt parti vill etablera sig och hur de redan etablerade partierna hanterar den situationen. Den visar hur de etablerade partierna hanterar sakfrågan då i syfte att påverka väljarna och på strategier som partierna kan använda sig av för att motarbeta det nya partiet. (Meguid, 2008)

Det Meguid (2008) visar på är att det finns tre förutsättningar som har betydelse för att väljarna skall lägga sin röst på nischpartiet. För det första måste de tycka att det är en viktig fråga, för det andra måste väljarna se partiets position som positiv och för det tredje måste de se att det partiet de väljer äga sakfrågan, detta för att väljarna skall kunna avgöra om det partiet de väljer att rösta på är bäst på att få sakfrågan implementerad. Om inte dessa förutsättningar uppfylls kommer inte väljarna att rösta på nischpartiet. (Meguid, 2008)

PSO-teorin visar på olika mekanismer och strategier som de etablerade partierna kan använda sig av för att påverka väljarstödet för ett nytt parti. Att förskjuta sakfrågan eller påverka betydelsen av sakfrågan som det nya partiet driver och påverka väljarna om vem som äger sakfrågan och på det sättet påverka väljarstödet. Utifrån dessa mekanismer kan de etablerade partierna påverka nischpartiets konkurrenskraft och en ideologisk närhet är inte längre en nödvändighet för vilka partier som påverkas och ger sakfrågan en central betydelse. (Meguid, 2008)

PSO-teorin går ut på att det strategiska bemötandet av nya partier startar redan då det tas beslut om hur de skall ta ställning i specifika sakfrågan. De olika strategierna som Meguid tar upp i PSO-teorin är avvisningsstrategin, där de etablerade partierna rör sig mot sakfrågan nischpartiet bedriver. Den konvergerande strategin, som har till syfte att minska nischpartiets unika position i sakfrågan och den divergerande strategin som blir aktuell om de etablerade partierna vill sända ut signaler till väljarna om att de tar avstånd från nischpartiets sakfråga och på det sättet tar en motsatt position. (Meguid, 2008)

Nedan följer en kortare beskrivning om dessa olika strategier.

Avvisningsstrategin:

Avvisningsstrategin används då de etablerade partierna anser att sakfrågan inte är viktig eller att de inte har möjlighet att ta sig an den. Då väljer de att helt ignorera sakfrågan som nischpartiet har som sin huvudfråga. Anledningen till att de etablerade partierna gör så här är att de signalerar till väljarna att sakfrågan inte har någon betydelse och hoppas att väljarna skall se att om de lägger en röst på nischpartiet så är den på ett sätt bortkastad. Lyckas de med detta så leder det till att nischpartiet förlorar väljarstöd och de etablerade partierna har fått bort en konkurrent. (Meguid, 2008)

Om partierna istället väljer att möta upp och konkurrera om sakfrågan finns det två strategier partierna kan använda sig av, den konvergerande eller den divergerande (Kiiskinen & Saveljeff, 2010). Vilka vi kommer att förklara tydligare. Nackdelen om de etablerade partierna tar ställning i frågan kan vara att nischpartiets sakfråga får legitimitet och att den ökar i betydelse för väljarna. (Kiiskinen & Saveljeff, 2010)

Konvergerande:

Detta innebär att de etablerade partierna väljer att möta utmaningen från nischpartiet genom att närma sig det nya partiets inställning i sakfrågan. Syftet är att neutralisera nischpartiets framgångar genom att ta bort deras position som ägare av frågan. Detta innebär enligt PSO-teorin att nu får väljarna två partier att välja på och då kommer de att välja det redan etablerade partiet eftersom väljarna ideologiskt står närmare det. Om denna strategi inte skulle lyckas kan det leda till att stödet för nischpartiet ökar. (Meguid, 2008)

Divergerande:

Denna strategi blir aktuell när de etablerade partierna vill visa för väljarna att partiet tar avstånd från nischpartiets position i sakfrågan, de tar istället och väljer en motsatt position. Detta kan leda till att nischpartiet blir stärkta som ägare till sakfrågan och det gör att väljarna ser det nya partiet som enda partiet med dessa åsikter. (Meguid, 2008) Detta är en strategi som kan te sig väldigt motsägelsefull varför de etablerade partierna använder sig av en strategi som kan ge nischpartiet fördel. Men i ett flerpartisystem så som vi har i Sverige så kan det bidra till att ökat väljarstöd för nischpartiet minskar stödet för ett motståndarparti. (Meguid, 2008)

Figur 1: Förväntade effekter på nischpartier när strategier används som är sakfrågebaserade.

Strategier	Mekanismer			Nischpartiets väljarstöd
	Sakfrågans ägarskap	Sakfrågans betydelse	Position i sakfrågan	
Konvergerande	Överförs till det etablerade partiet	Ökar	Närma sig varandra	Minskar
Divergerande	Stärker nischpartiet som ägare av sakfrågan	Ökar	Skilja sig åt	Minskar
Avvisande	Oförändrad	Minskar	Oförändrad	Minskar

Egen bearbetning (Meguid, 2008)

När det pratas om strategier kan det vara bra att förtydliga vad det är.

En strategi används främst genom att visa en individs övergripande och omfattande sätt av användning av olika resurser. Avsikten är att åstadkomma vissa mål när man konkurrerar med andra som vill uppnå samma eller liknande mål. Resultat av olika åtgärder och handlingar kan dock inte helt tillförlitligt fastställas, vilket i sin tur leder till att en planering av en strategi inte helt och hållet kan göras då det kan bli en instabilitet. En av faktorerna till denna osäkerhet och instabilitet är att man inte riktigt vet hur ens konkurrenter kommer att agera. (Sjöblom, 1968)

Denna teoretiska referensram kommer att användas för att bearbeta, analysera och strukturera vår empiri genom att koppla intervjuerna till vilken form av strategier som partierna har använt sig av. Om de har bedrivit en avvisande, konvergerande eller divergerande modell då de bemött FI:s tillkomst inom politiken och om partiernas syn på jämställdhet skiljer sig så som Wottle och Blomberg (1990-2010) beskrivit.

En partiledare kan ha en särskild betydelse när det kommer till väljarnas partival. Gudrun Schyman, FI:s partiledare, är just en sådan person. Sverige är dock det land där partiledare anses ha minst partiledareffekt på röstningen men Gudrun Schyman är ett undantagsfall. På grund av hennes popularitet ansågs det ha varit hennes förtjänst att så många väljare stannade kvar i Vänsterpartiet från 1998 som valde mellan Vänsterpartiet och Socialdemokraterna 2002. (Holmberg & Oscarsson, 2004)

4 Frågeställningar

Hur har de etablerade partierna i Borås och Göteborg bemött FI? Har de använt sig av konvergerad, divergerad eller avvisande strategi?

I vilken utsträckning har de lokala partierna ändrat sin inställning i fråga om feminism och jämställdhet efter FI:s tillkomst?

På vilket sätt anser partirepresentanterna att deras lokala parti prioriterat frågorna om jämställdhet och feminism sedan FI:s tillkomst?

5 Metod

Vi har valt kvalitativa metoder då vi har använt oss av intervjuer och genom att samla dokument, det vill säga motioner¹, för att få fram så mycket information som möjligt till vår studie. I intervjumetod är det inte enbart viktigt med flexibilitet utan också att det finns en välgrundad struktur för att intervjun skall ge så mycket och användbar information som möjligt. En fördel med denna metod är att det är lätt att jämföra information från olika intervjuer. (Lind, 2014) I intervjuerna har vi använt oss av samma frågor till samtliga respondenter.

Vi har jämfört några utvalda partiers syn på jämställdhetsfrågorna genom att analyserat deras lokala partiprogram. Vi har genomfört intervjuer med ledarna inom Socialdemokraterna, Moderaterna, Kristdemokraterna och Vänsterpartiet i Borås och med Moderaterna i Göteborg. Vi valde dessa partier för vi ville främst ha de största partierna från vardera vänster- och högerblock. Därför valde vi Socialdemokraterna och Moderaterna. Vi ville ha med ett parti ytterligare från vardera vänster- och högerblocken och valde då Vänsterpartiet och Kristdemokraterna, då de partierna står långt ifrån varandra i jämställdhetsrelaterade frågor.

Vi har valt att fokusera på hur de etablerade partiernas politiker i Borås och Göteborg har reagerat på FI:s tillkomst och politiska framgångar i politiken. Vi kommer även undersöka hur dessa partier förhåller sig till FI och deras profilfrågor som är feminism och jämställdhet. Vår plan var att lägga fokus på två kommuner, Göteborg och Borås. I Göteborg sitter FI med som

¹ En motion är ett förslag som läggs från en eller flera ledamöter i riksdag eller kommunfullmäktige (Bäck, Larsson & Erlingsson, 2011)

styrande i kommunfullmäktige medan de i Borås inte har någon plats i fullmäktige. Vi valde att rikta in oss på två kommuner eftersom det skulle bli för stort att se hur FI har påverkat politiken i alla kommuner i Sverige. Efter intervjuerna gjorde vi analyser av intervjusvaren där syftet var att utforska hur de etablerade partierna förhåller sig till FI, och till de sakfrågor som detta nya parti har använt sig av.

Ett problem vi stötte på var att de vi skulle intervjua inte hade möjlighet att träffas, vilket ledde till att vi valde att ställa frågorna via mejl. Detta har eventuellt påverkat vilka svar som getts och möjligheten att jämföra med svaren som de personliga intervjuerna gav. Vi ser att intervjuer gav oss mest för att kunna analysera vår studie, tyvärr fick vi inte svar ifrån alla de partierna vi hade tänkt skulle ingå i studien, men känner ändå att vi fick bra svar från de vi intervjuade och kunde med hjälp av dessa få fram en tillförlitlig analys av våra frågeställningar och vårt syfte.

En nackdel med intervjuer kan vara att den person som intervjuar kan påverka den som intervjuas på både ett negativt och positivt sätt. Personen kan även manipulera frågorna så man får de svar man vill ha (Lind, 2014). Vi upplevde inte detta som ett problem i vår studie, utan våra intervjuer genomfördes i en god och förtroendefull stämning där vi upplevde att respondenterna var öppenhetliga och ärliga.

Dokument kan användas som ett viktigt källunderlag. En fördel med denna metod är att materialet inte är beroende av undersökaren och dess frågor. En nackdel kan dock vara att metoden kan ta en väldigt lång tid då ett dokument kan finnas i väldigt många arkiv vilket gör att det kan vara svårt att leta fram rätt material. Det är också viktigt att dokumentets underlag noga undersöks så materialet är äkta. Dokumentet kanske inte heller belyser de frågeställningar som man själv vill ha svar på då underlaget har grundats i diverse andra samband och situationer (Lind, 2014). Vi upptäckte både för- och nackdelar när vi använde oss av denna metod. Fördelen vi hittade med metoden var att vi fick tydliga svar. Nackdelen var dock att det tog lång tid att samla in dokumenten vi eftersträvade och det visade sig även att de inte hjälpte oss med vår frågeställning.

Vår ursprungliga tanke var att studera skillnader i lagda motioner i dessa valda kommuner för att undersöka om jämställdhetsfrågor är mer uppe på agendan där ett parti, med dessa frågor som främsta prioritet, sitter i styrande position. Eftersom vi hade problem att hitta vilka motioner som var lagda på Borås stads hemsida och på Göteborgs stads hemsida så skickade vi mejl till både Borås Stad och Göteborgs Stad. Vi fick snabbt svar och fick en sammanställning av alla motioner som lagts i respektive stad sedan valet 2014. (se bilaga 1 och 2). Problemet vi upptäckte var att det inte finns några lagda motioner som direkt handlar om jämställdhet. Varken i Göteborg där FI sitter i fullmäktige eller i Borås där de saknar representation. Det framkom då att de dokument som vi valt inte var användbara för att besvara våra frågeställningar. Detta ledde till att vi kompletterade med intervjuer och med mer information från respektive partis lokala hemsida.

Andra tänkbara alternativ var enkäter men vi gjorde bedömningen att intervjuer var bättre, då enkäter har fler nackdelar än vad intervjuer har. Om vi hade valt att skicka ut enkäter var risken att det hade kunnat bli ett svagt deltagande. Om vi skulle använda oss av enkäter skulle även informationen inte bli lika personlig som när vi sitter öga mot öga med den vi intervjuar. Den som blir intervjuad vill oftast utveckla sina svar och vi som intervjuar kan lättare ställa följdfrågor via intervjuer (Berg, 2015).

En hypotes vi hade var att de etablerade partierna på vänster sida inom politiken har en närmare kontakt med FI och deras politiska ståndpunkt då det gäller feminism och jämställdhetsfrågor än var de partierna som står mer åt höger har.

6 Empiri

I detta avsnitt kommer vi börja med att redovisa kort om motionerna. Efter det kommer vi som en komplettering till intervjuerna att studera de intervjuade partiernas ståndpunkt och ideologi gällande feminism och jämställdhetsfrågor, vilket vi har gjort genom att undersöka partiernas lokala hemsidor i Borås och Göteborg.

Efter det kommer vi att redovisa våra intervjuer och i nästa avsnitt kommer vi att analysera empirin utifrån den teoretiska referensramen som presenterades ovan.

6.1 Motioner

Då vi fått hem de lagda motionerna sedan valet 2014 från Borås och Göteborg såg vi att det i Göteborg inte fanns några lagda motioner som direkt handlade om jämställdhet eller feminism. I Borås däremot fanns det ett fåtal motioner som skulle kunna kopplas samman med feminism och jämställdhet men de var inte tillräckligt tydliga.

Det vi kunde se i Borås var att de fanns ett fåtal motioner som var riktade för att öka kvinnostödet. De gällde trygghetsvandringar för ökad trygghet i närmiljön, handlingsplan mot otrygghet, kostnader för cellprov och mammografi skall ingå i försörjningsstödet och pröva sex timmars arbetsdag för högre kvalitet i äldreomsorgen. (Bilaga 1 & 2)

6.2 Partiernas ideologier

Här kommer vi att redovisa vad de intervjuade partier skriver på sin lokala hemsida om jämställdhet- och feminismfrågor.

Feministiskt initiativ: Feministiskt initiativ i Göteborg skriver på sin hemsida att de strävar efter ett jämlikt och feministiskt samhälle. De menar att det saknas en dimension i politiken, nämligen jämlikhet, antidiskriminering och mänskliga rättigheter. Målet för deras ”feministiska politik” är en samhällsuppbyggnad där människor inte skall utsättas för någon form av diskriminering och verka i ett jämlikt samspel med varandra. Detta skall gälla oavsett vilket kön, religion eller etnisk tillhörighet man tillhör. FI i Göteborg verkar även för att principen ”lika lön för lika arbete” skall gälla. De vill införa en så kallad lönekorrigerings då de framhåller att kvinnors villkor på arbetsmarknaden reflekterar värderingen på kvinnors arbeten. (Feministiskt initiativ Göteborg, 2015) På FI:s lokala hemsida i Borås hittade vi ingen information om deras politiska inriktning (Feministiskt initiativ Borås, 2015).

Socialdemokraterna: Socialdemokraterna i Borås anser sig vara ett feministiskt parti. I Borås tycker de att jämlikhet innebär allas lika värde och rättigheter (Socialdemokraterna i Borås, 2015). I Göteborg anser de sig också vara feminister och att män och kvinnor skall ha lika ansvar och rätt i livets alla områden (Socialdemokraterna i Göteborg, 2015). Socialdemokraterna i Borås skriver att jämställdhet är en strävan efter rimlig könsfördelning och att alla skall få utvecklas och bli respekterade som medarbetare oberoende av kön. Lika

lön för lika arbete och att en balans mellan män och kvinnor ger en bredd i verksamheten är något de eftersträvar. (Socialdemokraterna i Borås, 2015) Socialdemokraterna i Göteborg tycker att Sverige är ett bra land som ligger långt fram i jämställdhet men att det fortfarande är ojämnt fördelat, kvinnor har till exempel fortfarande lägre lön än männen inom vissa yrken (Socialdemokraterna i Göteborg, 2015).

Moderaterna: Moderaterna i Göteborg har ingen särskild avdelning där de beskriver sin inställning i frågor om jämställdhet eller feminism, men de har ett allmänt avsnitt om människors lika värde, där kön räknas upp som en bland flera grunder. De skriver också att människor skall känna tillit och trygghet oavsett bakgrund, kön, religion, ålder, sexuell läggning (Moderaterna i Göteborg, 2015). I Borås anser de att arbetet med jämställdhet är en viktig del. Lika lön för lika arbete, oavsett kö, ålder, sexuell läggning för att utöva idrott och möjlighet till karriärutveckling (Moderaterna i Borås handlingsplan, 2015).

Vänsterpartiet: Vänsterpartiet i Borås skriver att de tycker att deras parti på central nivå är den viktigaste feministiska faktorn i riksdagen. Vänsterpartiet formulerar sig i termer av att kvinnor ska ha halva makten och hela lönen då de är trötta på att kvinnor skall stå för hushållsarbetet och få mer underlägsna karriären än männen. (Vänsterpartiet i Borås, 2015) Vänsterpartiet i Göteborg skriver att de har infört feministiskt självförsvar på skolor i många olika stadsdelar runt om Göteborg. De skriver också på sin hemsida att de står upp för alla människors rätt till ett bra liv men att det finns fortfarande mycket kvar att lösa gällande ojämlikheten. (Vänsterpartiet i Göteborg, 2015)

Kristdemokraterna: Kristdemokraterna har varken i Borås eller i Göteborg någonting som kopplas till jämställdhet och feminism på sina hemsidor (Kristdemokraterna i Göteborg och Kristdemokraterna i Borås, 2015).

6.3 Intervjuer

6.3.1 Intervju 1

Lena Palmén, kommunalråd för Socialdemokraterna (S) i Borås.

Hon har varit aktiv inom politiken i 27 år och heltid i 9 år.

När vi frågade om partiets uppfattning om jämställdhet och feminism så svarade Palmén att Socialdemokraterna räknar sig som ett feministiskt parti, men hon sa även att det inte är lätt, då de är ett arbetarparti i grund och botten och att det är många äldre och då framförallt män inom partiet. Hon sade vidare att det inte är jämställt i samhället mellan män och kvinnor, detta är något de måste arbeta med.

På frågan om vilken politik de driver i jämställdhetsfrågan säger Palmén att om man gör generella åtgärder så kommer det att gynna alla. Socialdemokraterna har i Borås gjort en hel del för att förbättra för framförallt kvinnor, de har till exempel sett till att alla får arbetskläder och heltid för alla inom Borås kommun. De driver även frågor som belysning i parker, vilket är en kvinnofråga, och det man gör i stadsmiljön för kvinnor och barn är bra för alla säger Palmén, det finns ingen ifrån vår grupp som driver männens förhållande att de skall bli bättre utan det hamnar på unga och kvinnor när vi gör något sådant.

Hon tycker att jämställdhetsfrågan är superviktig när vi frågar om hur viktig hon tycker frågan är för partiet.

Hur de prioriterat frågan i förra valkampanjen säger hon att det var uppe om heltid för alla i Borås stad och att de var nära att plocka bort de delade turerna som ses som ett fördärv inom kvinnoyrken.

Frågan var uppe i valmanifestet framförallt då det gällde heltid för alla men frågan prioriterades inte speciellt mycket i valkampanjen, de vet vilka frågor som väljarna har förtroende för partiet i och det är de som prioriteras.

Vidare så säger hon att partiets politik inte har ändrats sedan FI:s tillkomst, hon säger att det kan ha varit en miss.

På frågan vilken inställning partiet har till FI, säger hon att de inte har någon direkt inställning till dem, hon uttrycker att de inte sitter i kommunfullmäktige i Borås och att de i valrörelsen inte syntes så mycket.

FI:s politiska inriktning tycker hon är hyfsat lik socialdemokratins men att FI saknar politik inom andra områden. Skillnaden är att Socialdemokraterna har en bredare politik vilket hon inte tycker är så konstigt eftersom de är ett mer etablerat parti. På frågan om vilken strategi FI antagit svarar Palmén att de har gjort det i en praktisk handling genom det vi gjort med heltider och olika förmåner, det skall inte vara någon skillnad om du är man eller kvinna. Hon fortsätter med och säger att man ofta får kritik för att man kritiserar andra men om man försöker beskriva det man vill göra själv istället tror Palmén att det är en bra taktik i längden. Hon fortsätter och berättar att de har skapat ett kvinnligt nätverk efter valrörelsen då de såg att det fanns behov av det.

På frågan om de skulle kunna tänka sig samarbeta med FI säger hon att de definitivt skulle kunna göra men hon tror inte att FI skulle vilja ingå i en koalition med Socialdemokraterna. Det finns många frågor som de skulle kunna vara ense om. Hon säger vidare att om man tittar på allianssidan så har Socialdemokraterna betydligt fler kopplingar med FI än vad alliansen har.

Palmén tror inte att de konkurrerar om samma väljare, hon trodde snarare det är Vänsterpartiet som ser FI som stor konkurrent.

Palmén fortsätter och säger att Socialdemokraterna ser sig som ett feministiskt parti, det står i deras paragrafer men att de har mycket att jobba på, särskilt då det råder många manliga strukturer inom partiet men de har anställt en jämställdhetskvinna. Även om samhället har förändrats otroligt mycket säger hon att de har varit feministiska sedan 50-talet fast det då var efter den tidens modell.

Vi ställde en fråga om motioner och hon svarade att som ett stort parti och ett parti i styre så lägger de inte motioner utan de agerar direkt istället, om det är en fråga de anser vara viktig. Hon ser det som en risk att lägga motioner, eftersom de inte har majoritet och Sverigedemokraterna har vågmästarroll, så kan det bli så att om frågan har en tydlig feministisk riktning så går inte alliansen och Sverigedemokraterna med på det och då blir det ett nej. Vi ställde även en fråga angående kvotering och då kom vi in på ”varannan damernas”². Hon säger att Socialdemokraterna var först med det begreppet. Hon undrar om något annat parti har det så styrt som Socialdemokraterna.

² ”Varannan damernas” kom 1994 och drevs igenom av S-kvinnorna. Det handlar om att det skall vara hälften män och hälften kvinnor. (Socialdemokraterna, 2015)

6.3.2 Intervju 2

(Denna intervju gjordes via mejl)

Annette Carlson, kommunalråd för Moderaterna (M) i Borås.

Har arbetat politiskt sedan 1985.

På frågan om vilken uppfattning partiet har i frågan om jämställdhet och feminism svarade Carlson att Moderaterna ser det som ett viktigt politiskt område, som de ständigt behöver arbeta med och utveckla. Hon sade även att alla människor skall ha frihet att se sig själva som individer och ha samma möjligheter att utvecklas.

Carlson berättade vidare att deras politik handlar om alla människors lika värde och alla människors rätt till respekt för sin person och sin integritet, de arbetar för ett öppet samhälle. Hur arbetsmarknaden fungerar tycker hon är viktigt för jämställdheten då kvinnor fortfarande tjänar mindre än män. Hon tycker att frågan är väldigt viktig och att Moderaterna har på partistämman en särskild arbetsgrupp som tillsatts för att forma partiets politik.

På frågan om de prioriterar frågan om jämställdhet under valet svarade hon att de inte bara prioriterar den på valkampanjen utan det är ständigt pågående. I valmanifestet nämndes frågan bland annat genom att kommunen ska erbjuda lika lön för lika arbete, oavsett kön, religion, etnicitet, ålder eller sexuell läggning ska anställda i kommunen ha möjligheter till karriärutveckling och att kvinnor aktivt uppmuntras och stöttas att starta egna företag inom välfärdssektorn för att möjliggöra mer jämställd ekonomisk makt.

På frågan om deras politik har ändrats sedan FI:s intåg i politiken svarar hon nej men tycker dock att frågan blivit mer aktuell och att de ligger långt ifrån varandra politiskt.

Carlson säger att de vill ungefär samma sak som FI men metoden att uppnå jämställdhetsmålen ser de på olika sätt.

De mest fundamentala skillnaderna på FI:s och deras politik tycker hon är att Moderaterna har en liberal- och frihetsbaserad ideologi och ser individen och människans frihet att göra sina egna val. Hon anser att FI vill ha ett mer styrt samhälle där man snarare ser till kollektivet än individens möjligheter.

Hon fortsätter och säger att partiet inte har haft någon speciellt strategi för att bemöta FI utan att Moderaterna istället arbetar med de jämställdhetsfrågor och feminismfrågor som är viktiga för dem.

Carlson ser inte att en koalition med FI skulle vara möjlig på grund av FI:s grundideologi. Dock finns det i enskilda sakfrågor möjligheten att komma med samma förslag. Hon ser heller inte att de konkurrerar om samma väljare då FI har en mer liknande ideologi med vänstern, vilket gör att Socialdemokraterna, Vänstern och Miljöpartiet har en större tendens till att konkurrera med partiet.

Hon anser att Moderaterna är ett feministiskt parti då de ser att alla människor är unika och har samma människovärde. Hon säger att ingen ska behandlas annorlunda på grund av sitt kön, ålder, hudfärg, sin religiösa eller sin sexuella tillhörighet. Carlson säger att de är feminister vars politik tar sin utgångspunkt från deras partis värderingar. Kvinnorörelsen är historiskt, en kamp för frihet - och det finns mycket kvar att kämpa för.

6.3.3 Intervju 3

(Denna intervju gjordes via mejl)

Jonas Ransgård, gruppleadare för Moderaterna (M) i Göteborg.

Han har varit medlem i partiet sedan 1997.

På frågan om deras uppfattning i frågan om jämställdhet och feminism svarade han att de har sin utgångspunkt i alla människors lika värde och alla människors rätt till sin integritet. Vidare

skriver han att det grundläggande för Moderaterna är att motverka alla former av diskriminering och utestängande, eftersom det innebär ett hinder mot det öppna och inkluderade samhälle de eftersträvar.

På frågan om vilken jämställdhetspolitik de har svarade Ransgård att de driver frågan om karriärmöjligheter inom kvinnodominerade yrken, vilket de anser är en viktig fråga och något Moderaterna tar fasta på. Han fortsätter med att karriärmöjligheter inom skola och sjukvård generellt har varit begränsade men att Rutreformen har gjort att fler kvinnor blivit företagare. En viktig del Moderaterna arbetat med är, lika lön för lika arbete och att de genomfört skattesänkningar som gynnar låg- och medelinkomsttagare. Han skriver till exempel att en undersköterska får en månadslön extra på ett år och i skolan har de satsat på karriärmöjligheter för lärare. Han skriver att det fortfarande är flest kvinnor som tar ut föräldraledighet och gör det mesta hushållsarbetet.

På frågan om jämställdhetsfrågan är viktigt för partiet svarade han att individens frihet och jämställdhet är grundläggande och skall genomsyra all politik. De utgår från allas lika värde och rätt till frihet. Han fortsätter och skriver att han tycker att varje individ skall styra över sin egen vardag vilket bland annat innebär att man flyttar besluten från politiker till medborgare. Alla beslut ska fattas så nära de människor som påverkas som möjligt och står bakom det kommunala självstyret. Det i sin tur kommer att främja jämställdheten, vilket kommer gynna alla människor i samhället.

Hur de prioriterat jämställdhetsfrågan i förra valkampanjen svarar Ransgård att för Moderaterna är inte jämställdheten en fråga skild från andra utan genomsyrar alla frågor. Arbetslinjen var deras viktigaste fråga i valrörelsen som är en avgörande fråga för jämställdheten. Frågan nämndes i alliansens valmanifest. Han tycker vidare att deras politik inte har påverkats av FI. Ransgård anser att FI är ett svenskt parti som är utan representation i Sveriges riksdag och skriver att FI driver sin politik medan Moderaterna står för en annan ideologisk åskådning.

På frågan om FI:s politiska inriktning skriver han att de har rätt att driva sin politik men Moderaterna delar inte politik med dem, utan arbetar för ett samhälle byggt på Moderaternas och alliansens politik. Han uppfattar inte att ordet feminismen är avgörande utan vilket innehåll man ger sin politik. Han uppfattar att FI står för en vänsterorienterad politik som tydligt skiljer sig från de värderingar som Moderaterna vill skall styra svensk politik. De har inte haft någon särskild strategi för att bemöta FI:s tillkomst. De arbetar alltid för vad de anser vara Sveriges och alla invånares bästa. Moderaterna har ett etablerat samarbete med de övriga allianspartierna och tillsammans står de för ett antal gemensamma värderingar och de uppfattar inte att dessa värderingar delas av FI. På frågan om han tycker att FI konkurrerar om samma väljare som Moderaterna svarar han att alla partier konkurrerar alltid med alla väljare. Om partiet anses som feministiskt skriver han att ”feministiskt” är ett begrepp som har många definitioner beroende på vem man frågar och därför vill han ogärna använda begreppet då det kan missförstås. Han avslutar med ”Moderaterna är ett parti som tar sin utgångspunkt i alla människors lika värde och alla människors rätt till sin person och integritet. I detta ligger en självklar jämlikhetsaspekt mellan män och kvinnor.”

6.3.4 Intervju 4

Ida Legnemark, gruppleddare Vänsterpartiet (V) i Borås.

Hon har varit aktiv i partiet sedan 2003.

På frågan om vilken uppfattning partiet har i feminism- och jämställdhetsfrågan svarar hon att de var det första feministiska partiet i Sverige. Hon säger att vi har haft feminismen i vårt partiprogram redan före 90-talet så vi är ett uttalat feministisk och socialistisk parti.

Legnemark ser att detta perspektiv är välgrundat i partiet. Jämställdhetsfrågorna har ett väldigt stort utrymme i Vänsterpartiets politik och i deras partiprogram. Vidare fortsätter Legnemark att deras feministiska historia och engagemang för jämställdhet inte började på 90-talet. Som exempel så tog Vänsterpartiet kamp för preventivmedel på 30-talet. På frågan om vilken politik de bedriver i jämställdhetsfrågan svarar Legnemark att de har som en ambition att ha ett perspektiv i alla frågor så inte jämställdhetsfrågan blir vid sidan av. Hon säger vidare att många partier har ett kvinnoförbund för dessa frågor men att Vänsterpartiet inte har det då de vill att dessa frågor skall genomsyra allt från utrikespolitik till minsta frågan på nämndenivå. De satsar på fritidsgårdar och idrottsföreningar så att kvinnorepresentationen ska bli större där. De jobbar även mycket med äldreomsorgen och jämställdhetsintegrerat beslutsunderlag i de frågor som rör äldreomsorgen. Hon tycker att jämställdhetsfrågan är väldigt viktig för partiet. De prioriterade frågan i förra valkampanjen. I valmanifestet nämnde hon att de hade ett övergripande tema att de var emot privatiseringar av välfärden då det berör väldigt många kvinnor. De hade även en uttalad och en mer jämställdhetspolitisk fråga som rörde lön och pension.

Legnemark tycker inte att deras politik har ändrats sedan FI:s tillkomst eftersom de var ett uttalat feministisk parti med feminismen i partiprogrammet långt innan ens Gudrun Schyman var partiledare för Vänsterpartiet. Sedan är det ju så att Vänsterpartiets politik utvecklas hela tiden och på så sätt är det ju bra tycker Legnemark att det kommer in en aktör eller en röst till som driver de feministiska frågorna. Detta leder till att de feministiska frågorna får ett större utrymme och då får även vi ett större utrymme att prata om dessa frågor.

Vi har inte ändrat oss i förhållande till jämställdhetsfrågorna men det har blivit en större möjlighet för oss att prata om dem. Inställningen de har till FI säger hon att ” Vänsterpartiet har drivit dessa frågor en lång tid, även innan FI blev aktuella”. Hon säger vidare att FI blev som en draghjälp där det är någon mer som pratar om de här frågorna.

Vad de anser om FI:s politiska inriktning gällande de feministiska frågorna säger hon att de har en bra politik och nästan identiskt med den politik som Vänsterpartiet bedriver. Men eftersom FI är ett nytt parti och väldigt nischade mot en fråga och inte så omfattande som Vänsterpartiets politik så saknar hon det socialistiska perspektivet även om det ibland i vissa frågor angränsar till det. Hon tycker att FI:s uppfattning om jämställdhet och feminism är väldigt lika med Vänsterpartiet.

Den största skillnaden mellan FI:s politik och Vänsterpartiets politik är att Vänsterns är mer grundad och omfattande på flera områden. Legnemark säger vidare att FI lite grann har konstruerat sin politik under tiden, som till exempel när de har ställts inför frågan ”vad har ni för ekonomisk politik?” kunde de inte svara på detta vilket var en sådan typfråga. Sedan sade Legnemark att FI hade plötsligt fått ekonomisk politik men som var lite hastigt konstruerad. Vänsterpartiet är snart 100 år gammalt och de har byggt upp sin politik och utvecklat den under en väldigt lång tid så på det sättet är deras politik mer omfattande. Vidare säger hon att det är ju såklart skillnader också, vi finns representerade i alla politiska församlingar som fullmäktige i kommunen, regionen och riksdagen. Det gör också att man tvingas utveckla sin politik mer och är mer vardagsnära i sin politik än vad man är som parti under uppbyggnad. Det är nog mer sådana skillnader mellan våra partier.

Partiet har inte antagit någon speciellt strategi för att bemöta FI:s tillkomst, hon har i alla fall inte sett på FI som en konkurrent. Legnemark säger att det är klart att alla partier är ju konkurrenter när det väl är valdag, då vill man ju att de ska lägga sin röst på det egna partiet. Vidare säger hon att våra huvudmotståndare har funnits på den andra sidan av den politiska aspekten och vi har inte haft någon strategi för att försöka ta väljare från FI utan snarare presentera vår politik och vara en del av en bred feministisk rörelse. Lokalt har det inte heller behövt ha en särskild strategi eftersom FI inte ställt upp i kommunvalet. Vidare säger Legnemark att ”när folk frågar mig om FI behövs i kommunpolitiken så säger jag nej” för jag

vet att jag och mitt parti driver de här frågorna ändå. Men det är inget som säger att det är dåligt att det finns en till feministisk röst. Men det är klart att man helst vill att väljarna skall lägga sin röst på det parti man själv representerar.

Hon tycker dock att FI är ett parti de kan tänka sig samarbeta med. Om FI ställt upp i kommunvalet och kommit in i kommunfullmäktige hade Legnemark sett dem som en logisk samarbetspartner. Legnemark säger att de delvis konkurrerar med samma väljare som FI för de är ett uttalat feministiskt parti och personer som är uttalade feminister skulle bli attraherade av ett parti som kallar sig feministiskt. Men när Vänsterpartiet kollar på valutvärderingar så har de inte sett någon jätte stor tapp till FI.

Vi frågade även här en följdfråga som vi tyckte var intressant i denna intervju vilket var om de märkte ni någon skillnad i partiet när Gudrun Schyman byte till ett konkurrerande parti.

Personligen svarar Legnemark att det inte var en stor grej då Schyman inte har varit partiledare under hennes aktiva tid inom partiet. Men om hon hade varit med tidigare kanske hon hade märkt större skillnader. Hon fortsätter och säger att det även var en ganska lång tid emellan Schyman lämnade vänstern och startade upp FI.

6.3.5 Intervju 5

Falco Guldenpfennig, gruppleddare Kristdemokraterna (KD) i Borås.

Han började arbeta som fritidspolitiker 1998.

På frågan om vad Kristdemokraterna tycker om jämställdhet och feminism svarar han att de har en naturlig inställning och uppfattning som handlar om att det inte finns någon skillnad utom rent biologiskt mellan kvinnor och män. Guldenpfennig säger att de har följt med strömmen då det gäller varvade listor men han tror att det inte är något som Kristdemokraterna kommer att fortsätta med, de ser mer till att den som är mest lämplig skall stå längst upp på listan. Den politik de driver i frågan är lika lön för lika arbete. Han talade bland annat om polisen och försvaret där det inte är någon skillnad lönemässigt. Vidare sade han att i alla de frågor som Kristdemokraterna lyfter fram så ser de ingen skillnad på kvinnor och män. Han säger vidare att de står för familjepolitik. Frågan är inte uppe särskilt mycket på agenda för jämställdheten är en naturlig del av Kristdemokraternas agerande säger han.

Hur viktig frågan är för partiet sa han att den på något sätt ingår i grundfrågan alla människors unika och lika värde, det skall finnas samma människovärde och samma möjligheter inom arbetslivet.

När vi frågade hur jämställdhetsfrågan hade varit prioriterad i förra valkampanjen svarade han att den inte var det utan den har varit en naturlig fråga under ganska lång tid. Han kunde inte säga exakt när frågan blev mer aktuell utan att den vuxit fram inom partiet. Däremot sade Guldenpfennig att frågan fanns med i valmanifestet eller att den i alla fall kan tolkas in i det lokala handlingsprogrammet. Även om just uttrycket att de arbetar i feministisk anda kanske inte går att finna där, men det finns alla människors lika värde, att alla skall ha möjligheter att utvecklas som de vill och att de svagaste är de som skall få den hjälp som skattepengarna skall avdela.

På frågan om Kristdemokraternas politik har ändrats sedan FI:s tillkomst svarar han att alla mer eller mindre har påverkats, han sade att debatten har blivit annorlunda sedan FI:s tillkomst. Han sade att han svarar för partiet när han säger att det vore dumt att inte erkänna att de har haft en effekt som ibland är positiv och ibland negativ. Han vill även påstå att partiet har hängt med i utvecklingen på det sättet att man har tagit bort det man inte har varit stolt över, med det menar han till exempel de homosexuellas rätt till att leva tillsammans.

Vid frågan om inställningen till FI svarade han att det är ett parti som alla andra, men lite annorlunda på grund av att det är mer ett enfrågeparti. Han fortsätter att prata om feminismen

som en rörelse som funnits under många år och att det inte handlar om en fråga utan om många frågor som tyvärr finns i för få länder.

På frågan om vad de tycker om FI:s politiska inriktning svarar Guldenpfennig att det händer att Kristdemokraterna diskuterar frågor FI lyft, ibland är diskussionerna positiva, ibland negativa och ibland helt neutrala. När vi frågade i vilken utsträckning Kristdemokraterna delar FI:s uppfattning, svarar han att det finns vissa skärningspunkter där de är helt överens. Till exempel att kvinnor skall ha rätt till alla yrken och det skall vara ett jämställt Sverige. Men det finns frågor som Kristdemokraterna vill driva som kanske inte FI riktigt håller med om som till exempel frågan om vårdnadsbidraget där Kristdemokraterna vill höja summan, Guldenpfennig tror inte att det är något som FI vill. Han uttrycker det som att FI ser vårdnadsbidraget som en kvinnofälla vilket han inte tycker att det är. Detta med just vårdbidraget ser han som en av de största skillnaderna mellan deras politik och FI:s. Han tror också att det skiljer sig på säkerhetsfrågan Kristdemokraterna vill gå med i NATO³ och även inom skola/förskola har de en annan uppfattning trodde Guldenpfennig.

På frågan om de antagit någon strategi svarade Guldenpfennig att det har de inte direkt gjort. Han sade att när Kristdemokraterna jobbar med sin politik så är utgångspunkten att det vi föreslår det vill vi driva igenom och det skall vara trovärdigt genomförbart och finansierat i alla avseenden.

När vi kom till frågan om FI är ett parti de skulle kunna arbeta med svarade han att det var en väldigt bra fråga och efter en stund sade han ”jao jag vill påstå att vi kan samarbeta med vem som helst om vi kan komma överens”. Här ställde vi en följdfråga om det även gällde Sverigedemokraterna. Han sa då att han tror att man kan samarbeta med vem som helst om man blir tvingad till det. Han säger vidare att alla partier har skytt Sverigedemokraterna som pesten men risken är ju att man tvingas samarbeta även med dem. Han gjorde även liknelser till Adolf Hitler och till Nationella fronten, ett parti i Frankrike, där Marine Le Pen är nuvarande partiledare.

Guldenpfennig anser absolut att FI konkurrerar om samma väljare som Kristdemokraterna, han sade att alla konkurrerar om samma väljare. Övergångar finns alltid mellan partierna.

På frågan om Kristdemokraterna är ett feministiskt parti svarade han att efter ha läst på så ”om man vill jobba med jämställdhetsfrågor för alla människor i Sverige och även utomlands så utifrån rörelsens syfte eller själva begreppets syfte så måste svaret bli javisst”. Även om han sa att han själv varit starkt kritisk till att kalla sig feminist.

³ NATO North Atlantic Treaty Organization, en allians som bildades 1948. (Säkerhetspolitik, 2015)

7 Analys

När vi undersökte de lagda motionerna i Borås visade det sig att det inte alls var många motioner som innehöll feminism eller jämställdhet. Men ett svar på varför det inte fanns mer i de frågorna fick vi av Palmén som sa att hon inte lägger motioner utan att hon istället agerar direkt. Detta kunde hon göra då hennes parti sitter i styrande position. Men då de inte har majoritet kändes det säkrast för dem att inte lägga motioner gällande viktiga frågor. Risken som Palmén ser med att lägga motioner är att det skall då godkännas av de andra partierna och då Sverigedemokraterna sitter i vågmästarroll så kan det vara svårt att få en motion godkänd om den har en tydlig feministisk vinkel.

Men även fast FI sitter med i kommunfullmäktige i Göteborg finns det inte relaterade motioner till jämställdhet- eller feministiska frågor. Det visar att FI:s medverkan i kommunfullmäktige inte har påverkar motionerna i Göteborg. Men i Borås där inte ens FI var med i kommunvalet syntes det några motioner som var tillägnade kvinnor i jämställdhetsfrågor.

På respektive partis lokala hemsida såg vi inga direkta skillnader mellan kommunernas partiprogram gällande jämställdhet och feminism.

Socialdemokraterna skriver på sina lokala hemsidor för både Göteborg och Borås att de är feministiska partier. Också Vänsterpartiet i Borås skriver att de tycker att deras parti på central nivå är den viktigaste feministiska faktorn i riksdagen. De uttrycker sig som Stödstrumporna gjorde att "kvinnor ska ha halva makten och hela lönen".

Moderaterna i Göteborg har heller ingen direkt sida som handlar om jämställdhetsrelaterade frågor. I Borås skriver de dock att arbetet med jämställdhet är en viktig del. Det är även något som Carlson säger i sin intervju.

Det vi såg tydligt var att Kristdemokraterna inte har något på deras lokala hemsidor, varken i Borås eller i Göteborg, i frågor om jämställdhet och feminism, men Guldenpfennig pratade ändå om att Kristdemokraterna arbetar med jämställdhetsfrågor. Vilket tyder på att de agerar mer än vad de skriver på hemsidan.

Partier ser annorlunda på feminism och på jämställdhet. Efter att ha intervjuat de utvalda partierna så kan vi tydligt se kopplingar till PSO-teorin då partierna närmar sig nischpartiets sakfråga och mer eller mindre tar över den. De har även olika syn på hur de förhåller sig till FI och vilka strategier de har för att bemöta dem. Detta är den centrala mittpunkten i vår analys.

Precis som Wottle och Blomberg skrev, att det är skillnader mellan blocken, säger Kristdemokraternas talesperson Guldenpfennig att det är skillnader mellan vissa frågor, bland annat inom säkerhet - och skola/förskolefrågor. Han säger vidare att det händer att de diskuterar frågor som FI lyft fram men att de inte alltid är ense om dessa frågor.

Kristdemokraterna började kalla sig feminister senare än andra partier men han säger att efter har läst på om jämställdhetsfrågor blir svaret att de självklart är feminister. Dock är han själv kritisk mot att kalla sig feminist. Det sistnämnda kan kopplas samman med vad Ransgård, moderat i Göteborg, säger i sin intervju om att de inte vill kalla sig feministisk. Detta visar på att Kristdemokraterna och Moderaterna inte vill kalla sig för feminister i samma utsträckning som Socialdemokraterna och Vänsterpartiet gör, då både Palmén och Legnemark i sina intervjuer började med att berätta att de är feministiska partier. Moderaterna i Borås kallar sig dock för feminister, vilket visar på att Moderaterna inom Borås och Göteborg har olika syn på feminism och om de anser att deras parti är feministiskt. Det kan tilläggas här att

talespersonen för Moderaterna i Borås var en kvinna och talespersonen för Moderaterna i Göteborg var en man.

Även om flera av de vi intervjuade sa att de redan varit feministiska partier innan FI:s tillkomst så ser man vissa likheter med Meguids strategier om hur de har bemött nischpartiet Feministiskt parti. Det vi tydligt ser är att det är den konvergerade strategin som blivit mest använd av partierna, då frågan om feminism och jämställdhet har satts mer på kartan och kommit högre upp på dagordning sedan FI:s tillkomst.

Moderaterna i Borås sa att deras politik inte ändrats sedan FI kom in i politiken men att frågan om feminism och jämställdhet blivit mer aktuell. Detta framgår som en motsägelse då de inte tycker att politiken ändrats men att frågan blivit mer aktuell. Detta tyder på att de använt sig av den konvergerade strategin och satt jämställdhetsfrågan mer i fokus efter FI tillkommit i politiken. Detta ser vi även inom Moderaterna i Göteborg, även om Ransgård säger att de inte påverkats så kan vi ändå se det i intervjusvaren att jämställdheten är något som de arbetar med. Även Palmén, Socialdemokraternas i Borås, säger dock att deras politik inte ändrats någonting sedan FI:s tillkomst men att det kan ha varit en miss. Detta skulle kunna bero på att de ansågs sig vara ett feministiskt parti redan innan FI tågade in i politiken. Det kan också bero på att Socialdemokraterna är relativt lika i sin inställning till den politik som FI bedriver.

Vänsterpartiet ansågs sig för att vara ett feministiskt parti långt innan FI:s tid, så Legnemark tycker inte att deras politik har ändrats sedan FI grundats men att FI har blivit som en draghjälp för att dessa frågor ska komma högre upp på dagordningen. Legnemark säger dock att deras politik ändras och utvecklas hela tiden. Hon tillägger även, trots att FI anses som Vänsterpartiet största konkurrenter, vilket inte Legnemark håller med om, så säger hon ändå att det är bra att ett parti bildats som driver de feministiska frågorna. Detta leder oss även här till den konvergerade strategin. Partiet hade visserligen stort fokus på feminism och jämställdhetsfrågor redan innan FI bildades men de får efter deras tillkomst ännu mer orsak att prata om dessa frågor så att frågan håller sig aktuell. Detta för att inte många väljare för Vänsterpartiet skall välja att gå över och lägga sin röst på FI istället.

Güldenpfennig anser att Kristdemokraterna har ändrat sin politik sedan FI bildats och att alla mer eller mindre har påverkats av FI. På frågan om de använt sig av en särskild strategi svarade de att de inte antagit någon specifik sådan men han nämner tidigare att debatten blivit annorlunda sedan FI:s tillkomst. Detta visar på att även Kristdemokraterna använt sig, till en viss del, av den konvergerade strategin då frågan om feminismen har kommit högre upp i diverse debatter.

Carlson, moderat i Borås, tycker att feminism - och jämställdhetsfrågan är väldigt viktig. Vidare säger hon att det är utgångspunkten i alla människor lika värde och alla människors rätt till integritet.

Ransgård, moderat i Göteborg, var den person som inte ansåg sig som feministisk. Han ansåg att feminism är ett begrepp som har många olika definitioner beroende på vem man frågar och han ville därför gärna undvika det ordet då det kan missförstås. Det kan kopplas ihop med vad vi tidigare sagt i vår uppsats från artikel "Se upp! de snor feminismen" om att varje etablerat parti kan ha sin egen ideologi och tolkning av feminism. Om alla har olika meningar och syn på feminismen kan det uppstå problem. Kristdemokraterna har en naturlig inställning till feminism och den enda skillnaden, tycker de, är den biologiska mellan män och kvinnor. Trots detta säger Güldenpfennig, kristdemokrat i Borås, att han inte anses sig själv som

feminist men tyckte att partiet ändå kan kallas för feministiskt eftersom de ändå har frågan i sitt partiprogram.

Vänsterpartiet, som var det första uttalade feministiska partiet i Sverige, tog in feminismen i sin politik tidigt. Legnemark, vänsterpartist i Borås, anser delvis att FI är konkurrenter till Vänsterpartiet och säger också att hon inte tycker att detta nischparti behövs för hon vet att hennes parti driver dessa frågor ändå.

Palmén (S) tror inte att hennes parti konkurrerar om samma väljare som FI utan hon tror snarare att det är Vänsterpartiet som ser FI som konkurrenter. Likaså säger även Carlson, moderat i Borås, i hennes intervju tror hon att Vänsterpartiet har större konkurrens om väljarna med FI än vad Moderaterna har. Men hon tror även att Socialdemokraterna och Miljöpartiet konkurrerar om samma väljare då de har en mer liknande ideologi med FI. Dock skiljer sig det svaret från vad Ransgård, moderat i Göteborg, säger. Han tycker att alla partier alltid konkurrerar med alla väljare. Guldenpfennig (KD) håller med Ransgård på den punkten då han absolut anser att FI konkurrerar om samma väljare då alla partier konkurrerar om alla väljare.

Meguid skriver i teorin att partier inte konkurrerar om samma frågor inom politiken utan varje parti väljer vilka frågor de vill lägga fram under valarbetet. Det beror på att det finns vissa frågor som är betydligt mindre intressanta för väljarna än vad andra frågor är. Detta ser vi i vår intervju med Palmén då hon säger att när hon och Socialdemokraterna arbetar med valfrågor så vet de vilka frågor de har förtroende i och det vet även de andra etablerade partierna också och det är de frågor som det finns ett större intresse för som man väljer att fokusera på. Det ser vi även att andra partier tar upp. Även Moderaterna säger att de tar upp de feministiska - och jämställdhetsfrågor som de ser är viktig för dem. Vänsterpartiet säger också att de presenterar sin politik och att de vill vara en del av en bred feministisk rörelse.

I den teoretiska referensramen tar vi även upp hur de etablerade partierna kan belysa frågan för att inte förlora väljare till det nya nischpartiet. Detta ser vi i intervjuerna då flera av dem i sina valmanifest har haft uppe jämställdhetsfrågan.

Att Gudrun Schyman är partiledare för FI kan ha bidragit till att FI har fått mandat i flera kommuner och var väldigt nära att komma in i riksdagen. Det visar i tidigare forskning att en partiledare kan ha en bidragande orsak till hur det går för partiet i valet. Forskningen säger att partiledaren inte alltid har någon betydelse men i detta fall tror vi att det har en stor inverkan på FI:s popularitet.

Av de partier vi intervjuat ser vi att ingen har använt sig av den divergerande strategin mot FI då ingen har stött bort frågan om jämställdhet och feminism. Snarare är det tvärtom att partierna istället har tagit till sig frågan och satt den mer i fokus och att den då hamnat högre upp på dagordningen. Den divergerande strategin används istället främst mot Sverigedemokraterna där flera partier väljer att stöta bort detta parti vilket är ett klart tecken på denna strategi. Detta nämner Guldenpfennig i hans intervju då han säger att partier har skytt Sverigedemokraterna som pesten. Han gjorde liknelser till Adolf Hitler och till Frankrikes parti Nationella fronten där Marine Le Pen är nuvarande partiledare. Vi ser inte heller att avvisningsstrategin har används då ingen av de etablerade partierna har ignorerat frågan om jämställdhet eller feminism.

8 Slutsats

Syftet med denna uppsats var att se vilken strategi de tidigare etablerade partierna i Borås och Göteborg har intagit i förhållande till FI, och hur detta parti har påverkat några av de etablerade partiernas förhållningsätt då det gäller feminism och jämställdhetsfrågor.

Vi har genom vår analys sett att det finns strategier framförallt inom PSO-teorin som de etablerade partierna i Borås och Göteborg har använt sig av även om de själva, märkte vi i intervjuerna, inte riktigt ser det så.

Vår analys visar även på att vissa av partierna har ändrat sitt förhållningsätt efter FI:s tillkomst. Medan vissa andra har varit feministiska under lång tid men på olika sätt, vilket vi härleder till hela den feministiska rörelsen som startade i slutet av 1800-talet och varit mer eller mindre tydlig under hela 1900-talet. Även de etablerade partierna i Borås och Göteborg har tagit upp frågan mer på deras politiska dagordning. Den feministiska rörelsen har utvecklats mer under åren och gjort så att partier har ändrat och utökat sin ideologi när det gäller jämställdhet.

Även om Sverige har setts som ett jämställt land i många år och ligger i toppen så finns det mycket kvar att arbeta med och detta är något som vi ser att alla representanter för partierna vi intervjuat är överens om.

När nya partier bildas kan det framstå som att något fungerar mindre bra i de etablerade partier vilket vi se kan vara en faktor till att FI bildades. FI är ett externt bildat parti eftersom det har bildats av en grupp människor i samhället som ville ha mer inflytande på de politiska arenorna. Kvinnorna bakom detta parti ansåg att feminism - och jämställdhetsfrågor inte låg tillräckligt högt upp på den politiska agendan vilket resulterade i att de ville ha ett kvinnligt nätverk där den centrala mittpunkten var kvinnor och deras rättigheter. Även fast FI inte tog sig in i riksdagen så har de ändå fått mandat i flera kommuner vilket vi tolkar som att även väljarna ser jämställdhet och feminism som en viktig fråga och att dem anser att partiet behövs.

Vi hade en tanke om att feminism- eller jämställdhetsfrågor skulle synas bland de lagda motionerna i Borås respektive Göteborg. (I Göteborg sitter FI med i styret men inte i Borås.) Det vi reagerade på var att i Borås fanns det fler lagda motioner som berörde de ämnen som FI profilerar sig i, än vad som fanns i Göteborg. Detta stämde inte riktigt in på den förväntan vi hade då vi trodde att det skulle framstå tydligare att FI finns representerade i Göteborg.

Av alla 104 motioner som var lagda i Borås och Göteborg från valet 2014 var det endast 4 stycken som var riktade eller hade kopplingar till att öka stödet för kvinnor. Detta är lite förvånansvärt då de partier vi har intervjuat anser sig som jämställda och tycker att feminism är ett viktigt politiskt område. Å andra sidan kan vi även reflektera till det Palmén sa att hon inte lägger motioner i frågor om jämställdhet och feminism då hon kan få ett starkt motstånd. Därför ansåg hon att det var bättre att agera direkt istället för att lägga motioner. Vår slutsats blir då att även FI i Göteborg tänker i liknande banor eftersom de sitter med i styret där.

Även partirepresentanterna som vi träffat säger att jämställdhet och feminism är en viktig fråga för partierna och att dessa frågor har hamnat högre upp på dagordningen, sedan om det har att göra med FI:s intåg på den politiska arenan eller inte, det får vi inte något bra svar på. Socialdemokraterna till exempel säger att de varit feministiska sedan 50-talet men att frågan har ändrat karaktär under åren. Legnemark pratar om att Vänsterpartiet har varit ett

feministiskt parti sedan 30-talet då de bland annat talade för preventivmedel. Däremot säger Kristdemokraterna att de var senare med att ha feminismen på deras politiska agenda i förhållande till övriga partier. Representanterna i Moderaterna ser vi är oense i Borås och Göteborg, i Borås tycker Carlson att Moderaterna är feminister medan Ransgård säger att feminism är ett begrepp som har många olika definitioner och därför vill han inte gärna använda ordet feminism då det kan missförstås. Men han tycker ändå att det finns en självklar jämlikhetsaspekt i deras politik.

Alla de vi har intervjuat ser sig som mer eller mindre feminister men verkar för frågan på olika sätt. Vänsterpartiet och Socialdemokraterna verkar rikta in sig mer mot kvinnorna än vad Moderaterna och Kristdemokraterna gör, då de vill se till alla människors lika värde. Inte sagt att Vänstern och Socialdemokraterna inte ser till alla människor, men det ser sig som att de mer ser att kvinnans roll i samhället behöver förstärkas. Moderaterna fokuserar i större utsträckning på alla människor och inte specifikt på kön. Även om vissa frågor ändå riktar sig mer mot kvinnor till exempel deras ”lika lön för lika arbete”, där det är så att det oftast är kvinnorna som ligger efter.

I vår studie har vi konstaterat att de etablerade partirepresentanterna i Borås och Göteborg som vi har intervjuat har bemött FI genom att använda sig av den konvergerande strategin. Detta då de har ändrat sin inställning till jämställdhetsfrågor och feminism sedan FI:s tillkomst. FI har påverkat partierna på ett sådant sätt att feminismen har kommit högre upp på den politiska dagordningen och debatten kring frågorna har blivit annorlunda.

Även om vi inte hittade några motioner som stödjer vår teori så såg vi ändå i våra intervjuer att frågorna om jämställdhet prioriteras mer på dagordningen nu än vad de gjort förr men det är svårt att svara på om det har med FI att göra. Det verkar som att jämställdhet- och feminismfrågorna har påverkat politiken då ett parti med dessa frågor, som sin ståndpunkt, har tagit sig in på arenan och sett till att det blivit viktigare med dessa frågor.

Vår studie har bidragit till att belysa feminismens intåg i politiken. Den visar på de olika vågor feminismen har rullat in på och vad de har inneburit för samhällets utveckling då det gäller kvinnors rättigheter. Vi tar även upp hur feminismen har bidragit till att det har kommit en jämställdhetspolitik på dagordningen.

9 Författarnas framtida önskan

Även fast feminismen har utvecklats markant sedan 1800-talet och vårt samhälle har blivit mycket mer jämställt mellan män och kvinnor så finns det fortfarande mycket kvar att arbeta med när det gäller kvinnor och deras rätt i samhället, framförallt när det kommer till frågor som lika lön för lika arbete. Även de kvinnodominerade yrkena bör få högre löner och tryggheten för kvinnor bör ökas.

Eftersom vissa kallar det vi befinner oss i nu som den tredje vågens feminism så hoppas vi att det i framtiden kommer en fjärde vågs feminism. En våg som inte innebär några skilda förhållanden mellan kvinnor och män och där kvinnors rättigheter är på samma nivå som männens, både när det gäller löner, trygghet och övrig jämlikhet.

10 Källförteckning

10.1 Böcker

Bäck, H. Larsson, P. & Erlingsson, G. (2011). *Den svenska politiken*. 3:2 Uppl. Malmö: Liber.

Erlingsson, G. Håkansson, A. Johansson, K. & Mattson, I. (2005). *Politiska partier*. Lund: Studentlitteratur.

Lind, R. (2014). *Vidga vetandet*. 1:1 Uppl. Lund: studentlitteratur.

Meguid, B. (2008). *Competition between unequals: The role of mainstream party strategy in rising party success in Western Europe*. Cambridge: Cambridge University Press.

Sjöblom, G. (1968). *Party Strategies in a Multiparty System*. Lund: studentlitteratur.

10.2 Internetkällor

Asker, A. (2004). *Alla är vi feminister*. Svenska dagbladet.
<http://www.svd.se/alla-ar-vi-feminister> Avläst 2015-11-25

Berg, P. Palomas hemsida (2015)
<http://www.paloma.se/rad-och-tips-for-framgang/enkater/for-och-nackdelar-med-enkater/>
Avläst 2015-12-28

Brink, J. Ekman, K. Westerlund, E. (2002). *Se upp! De vill sno feminismen*. Aftonbladet.
<http://www.aftonbladet.se/kultur/article10264522.ab> Avläst 2015-11-20

Delling, H. (2014). *Så gick det i valet*. Svenska dagbladet.
www.svd.se/sa-gick-det-i-valet Avläst 2015-11-26

Garme, C. (2004). *De nya stöd-strumporna*. Expressen.
<http://www.expressen.se/nyheter/de-nya-stod-strumporna/> Avläst 2015-12-21

Feministiskt initiativ Borås
<http://feministisktinitiativ.se/groups/fi-boras/> Avläst 2015-11-20

Feministiskt Initiativs hemsida a (2015)
<http://feministisktinitiativ.se/politik> Avläst 2015-11-20

Feministiskt initiativ hemsida b (2015) *Feminism för alla*
<http://feministisktinitiativ.se/valplattform-riksdag/> Avläst 2015-11-20

Feministiskt initiativs hemsida c (2015)
<http://feministisktinitiativ.se/100821/> Avläst 2015-11-25

Feministiskt Initiativs hemsida (2015) *Frågor och svar*
<http://feministisktinitiativ.se/om/fragor-och-svar/> Avläst 2015-11-20

Feministiskt initiativ Göteborgs hemsida (2015)
<http://figoteborg.se/var-politik/> Avläst 2015-12-15

Hasselgren, S. (2013). *Den tredje vågen*.
<http://www.can.se/sv/Tidskriften-AoN/Genus/Den-tredje-vagen/> Avläst 2015-12-21

Kristdemokraterna Borås (2015)
<http://wp.kristdemokraterna.se/boras/> Avläst 2015-12-15

Kristdemokraterna Göteborg (2015)
<http://www.kdgoteborg.se/> Avläst 2015-12-15

Moderaterna i Göteborgs hemsida (2015)
<http://www.moderat.se/jamstalldhet> Avläst 2015-12-15

Moderaterna i Borås handlingsprogram (2015)
<http://np.netpublicator.com/netpublication/n03752900> Avläst 2015-12-03

Olofsson, V. ETC (2014). *Jämställdheten får stryka på foten efter valet*.
<http://www.etc.se/inrikes/jamstalldheten-far-stryka-pa-foten-efter-valet> Avläst 2015-11-20

Rosén, H. & Eriksson, K. Svenska Dagbladet. (2014). *Borgerliga feminister blickar över blockgränsen*. <http://www.dn.se/valet-2014/borgerliga-feminister-blickar-over-blockgrans/> Avläst 2015-11-20

Socialdemokraterna i Borås hemsida (2015)
<http://www.socialdemokraterna.se/upload/webbforalla/ak/boras/20140604%20beslut%20medl m%c3%b6te%20bilder.pdf> Avläst 2015-12-03

Socialdemokraterna i Göteborgs hemsida (2015)
http://www.socialdemokraterna.se/upload/webbforalla/pd/goteborg/val_2014/Postval/Socialdemokraterna%20i%20G%C3%B6teborgs%20politiska%20plattform%203.pdf Avläst 2015-12-03

Socialdemokraternas hemsida (2015)
<http://www.socialdemokraterna.se/webben-for-alla/s-kvinnor/s-kvinnor/var-organisation/var-historia/> Avläst 2015-12-14

Sveriges radio (2006)
<http://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=1602&artikel=912444> Avläst 2015-12-22

Säkerhetspolitik (2015)
<http://www.sakerhetspolitik.se/Sakerhetspolitik/Internationella-organisationer/NATO/> Avläst 2015-12-14

Vänsterpartiet Borås (2015)
<http://boras.vansterpartiet.se/vansterpartiets-politik/> Avläst 2015-12-14

Vänsterpartiet Göteborg (2015)

<http://goteborg.vansterpartiet.se/var-politik-2/> Avläst 2015-12-14

10.3 Intervjuer:

Annette Carlson - Moderaterna 2016-12-16

Falco Guldenpfennig - Kristdemokraterna 2016-12-22

Ida Legnemark - Vänsterpartiet 2016-12-21

Jonas Ransgård - Moderaterna 2016-12-18

Lena Palmén - Socialdemokraterna 2016-12-16

10.4 Vetenskapliga artiklar:

Blombäck, S. & De Fine Licht, J. (2015) *Feministiskt initiativs sympatisörer*

http://som.gu.se/digitalAssets/1533/1533963_feministiskt-initiativs-sympatis--rer-blomb--ck-de-fine-licht.pdf Avläst 2015-10-22

Eduards Landby, M. (1986) *Kön, stat och jämställdhetspolitik*

ojs.ub.gu.se/ojs/index.php/tgv/article/download/1437/1250 Avläst 2015-10-26

Fraser, N. (2012) *Feminism, Capitalism, and the Cunning of History - an introduction*

<http://www.ssnpstudents.com/wp/wp-content/uploads/2015/03/Feminism-Capitalism.pdf>

Avläst 2015-12-15

Holmberg, S. Oscarsson, H. (2004). *Väljare. Svenskt väljarbete under 50 år*. Upplaga 1:1. ISBN 91-39-10699-3.

http://valforskning.pol.gu.se/digitalAssets/1341/1341015_holmberg---oscarsson--2004--v--ljare.-svenskt-v--ljarbeteende-under-50---r.pdf Avläst 2015-11-26

Kiiskinen, J. & Saveljeff, S. (2010). *Att dansa i otakt med väljarna*

<http://dspace.mah.se/bitstream/handle/2043/10135/Dansa%20i%20otakt%20webb.pdf;jsessionid=FBBBEA1EB970E7B77912A9E9A5397DC2?sequence=1> Avläst 2015-11-05

Meguid, B. (2005). *Competition between unequals: The Role of Mainstream Party Strategy in Niche Party Success* <http://notecrom.com/content/files/695/file.pdf> Avläst 2015-11-10

Wottle, M. Blomberg, E. (2011). *Feminism och jämställdhet i en nyliberal kontext 1990-2010*

<http://ojs.ub.gu.se/ojs/index.php/tgv/article/view/1003> Avläst 2015-11-02

11 Bilagor

11.1 Frågor

11.1.1 Till politiker inom Socialdemokraterna, Moderaterna, Vänsterpartiet & Kristdemokraterna i Borås & Göteborg stad:

1. Vilka uppdrag har du inom partiet?
2. Hur länge har du varit aktiv inom partiet?
3. Vilken uppfattning har partiet i frågan om jämställdhet och feminism?
4. Vilken politik driver ni i jämställdhetsfrågan?
5. Hur viktig är frågan för partiet?
6. Hur prioriterar ni frågan i förra valkampanjen?
7. Nämdes frågan i valmanifestet?
8. Har er politik i jämställdhet och feminismfrågor ändrats sedan Feministiskt initiativ (FI) tillkomst, i så fall hur eller har det inte ändrats alls.
9. Vilken inställning har ni till Feministiskt initiativ?
10. Vad tycker ni om deras politiska inriktning?
11. I vilken utsträckning delar ni deras uppfattning om jämställdhet och feminism?
12. Vilken är största skillnaden mellan er politik och FI:s?
13. Vilken strategi har partiet antagit för att bemöta FI:s tillkomst?
14. Är FI ett parti ni kan tänka er att samarbeta med? Varför eller varför inte?
15. Upplever ni att FI konkurrerar om samma väljare som er?
16. Anser ni att ni är ett feministiskt parti, i så fall varför eller varför inte?

11.2 Bilaga 1 Motioner från Göteborg

Diarienummer	Datum	Ärendetext
1621/15	2015-11-10	Motion av Birgitta Simonsson (M) och Maria Rydén (M) om att avsluta pilotprojektet med sex timmars arbetsdag på Svartedalens äldrecentrum
1620/15	2015-11-10	Motion av Jonas Ransgård (M), Birgitta Ling Fransson (FP) och David Lega (KD), om att sälja Göteborgs Spårvägar AB och dess dotterbolag
1581/15	2015-10-27	Motion av Marianne Bergman (KD) om att ändra Göteborgs Stads regler för installation av solceller på hus inom detaljplanelagt område, H 191/15
1580/15	2015-10-27	Motion av Björn Tidland (SD) om att Göteborgs Stad ansluter sig till ett rökfritt Sverige 2025, H 189/15
1579/15	2015-10-27	Motion av Björn Tidland (SD) om revidering av regler för flyttning av fordon, H 188/15
1559/15	2015-10-22	Motion av Jörgen Fogelklou (SD) om att upprätthålla vår lokala ordningsstadga i Göteborgs kommun
1518/15	2015-10-14	Motion av Axel Darvik (FP) om fler små bostäder (Attefallshus) i småhusområdena H 171/15
1505/15	2015-10-08	Motion av Hampus Magnusson (M) och Axel Josefson (M) om att på försök inrätta en ny skärgårdsbåtlinje från centrala Göteborg, H 170/15
1503/15	2015-10-08	Motion av Jörgen Fogelklou (SD) om att förlänga klätterhindret på Älvsborgsbron för att förhindra fler självmord, H 169/15
1499/15	2015-10-09	Motion av Jörgen Fogelklou (SD) om noggranna åldersutredningar där tvekan finns om den ensamkommande asylsökandes ålder, H 168/15
1497/15	2015-10-08	Motion av Björn Tidland (SD) om ett program för ungdomsbostäder, H 167/15
1492/15	2015-10-08	Motion av Jörgen Fogelklou (SD) om att införa ett mångkulturellt bokslut, H 166/15
1452/15	2015-09-29	Motion av Tom Heyman (VägV) och Anders Åkvist (VägV) om att återställa färjeleden Rosenlund - Lindholmen, H 161/15
1398/15	2015-09-18	Motion av Helene Odenjung (FP) m fl om att kartlägga det hedersrelaterade våldets omfattning och karaktär i Göteborgs stad, H 144/15
1397/15	2015-09-18	Motion av David Lega (KD) och Marianne Bergman (KD) om att Göteborgs Stad begär hos regeringen att få vara försökskommun i utredningen om privat initiativrätt för detaljplaner, H 143/15
1396/15	2015-09-18	Motion av Tom Heyman (VägV) m fl om att uppdra åt kommunstyrelsen att utreda förutsättningarna för ett maritimt centrum i anslutning till Frihamnen, H 142/15
1392/15	2015-09-17	Motion av Axel Josefson (M) och Hampus Magnusson (M) om att ändra parkeringstalen för centrala Älvstaden och Masthuggskajen, H 141/15
1391/15	2015-09-17	Motion av Maria Rydén (M) om att synliggöra EU-medlemskapet i Göteborg
1390/15	2015-09-17	Motion av Maria Rydén (M) om att göra det lättare att hitta information om äldreomsorg och äldrefrågor, H 139/15

1344/15	2015-09-02	Motion av Björn Tidland (SD) om ett matetiskt program i Göteborgs Stad, H 137/15
1068/15	2015-05-07	Motion av Hampus Magnusson (M) och Axel Josefson (M) om att tillskapa fler båtplatser i Göteborg, H 81/15
1065/15	2015-05-07	Motion av Jörgen Fogelklou (SD) angående avtal mellan Göteborgs stad och migrationsverket, H 80/15
1064/15	2015-05-07	Motion av Jörgen Fogelklou (SD) angående stadens frivilliga utgifter till EU-migranter, H 79/15
1063/15	2015-05-07	Motion av Jörgen Fogelklou (SD) om ändrad uthyrningspolicy för Göteborgs kommunala fastighetsbolag, H 78/15
1007/15	2015-04-21	Motion av Hampus Magnusson (M), Birgitta Gunér (M) och Johanna Svartnäs (M) om att ta fram en uppdaterad utvecklingsplan för ridsporten H 59/15
0995/15	2015-04-15	Motion av Axel Josefson (M) och Hampus Magnusson (M) om att anpassa Göteborgs trafikstrategi för en växande stad, H 57/15
0914/15	2015-03-26	Motion av Matilda Granberg Stålbart (KD) om att minska barngrupperna i förskolan, H 44/15
0897/15	2015-03-24	Motion av Marianne Bergman (KD) om att bredda planprocessen för ett ökat byggande, H 40/15
0893/15	2015-03-24	Motion av Staffan Levinsson (SD) om utredning av trafiksituationen i Munkebäcksrondellen H 39/15
0842/15	2015-03-12	Motion av Lars Hansson (SD) om att införa avgiftsfri parkering för elbilar på alla stadens parkeringar m m, H 36/15
0808/15	2015-03-03	Motion av Staffan Levinsson (SD) m fl om att återuppta högtidlighållandet av Gustav Adolf-dagen, H 22/15
0587/15	2015-03-02	Motion av Lars Hansson (SD) och Jörgen Fogelklou (SD) om tilläggshandling för avtalet om Västsvenska paketet gällande Västlänken H 21/15
0586/15	2015-03-02	Motion av Lars Hansson (SD) om tillsättning och lönesättning av politiska sekreterare H 20/15
0560/15	2015-02-25	Motion av Hampus Magnusson (M) och Axel Josefsson (M) om satsning för att bygga om vindar till bostäder H 18/15
0559/15	2015-02-25	Motion av Theo Papaioannou (Vägv) m fl om att följa folkomröstningen, ta bort trängselskatten och omförhandla det Västsvenska paketet, H 19/15
0447/15	2015-02-02	Motion av Axel Josefson (M) och Hampus Magnusson (M) om att öka byggandet av småhus i Göteborg H 6/15
0445/15	2015-02-02	Motion av Mats Mattsson (SD) om att kartlägga i vilken omfattning könsstympling förekommer i Göteborg samt hur ingreppen kan begränsas H 7/15
0444/15	2015-02-02	Motion av Mats Mattsson (SD) om att snarast stoppa arbetet med Västlänken och utreda Länkverkets samhällsnytta H 8/15
1469/14	2014-12-22	Motion från Mats Mattsson (SD) gällande mildrande av skadeverkningar till följd av inkompetenta beslutsfattare, H 171/14
1468/14	2014-12-22	Motion av Mats Eriksson (SD) och Lars Hansson (SD) om att ingen kommunal post ska ge högre ersättning än vad ett kommunalråd får, H 170/14

1401/14	2014-12-02	Motion av Mats Mattsson (SD) om ersättare till Götaälvsbron, att vara klar före 2019, H166/14
---------	------------	---

11.3 Bilaga 2 Motioner från Borås

Diarienummer	Inkom Motion	Behandling
2014-08-14 § 94 Dnr 2014/KS0598 780KU	Motion av Tomas Wingren (MP); Inför tandborstning på förskola och fritids.	Under beredning Remissrunda klar KF december 2015
2014-09-25 § 117 Dnr 2014/KS0632 809E	Motion av Ida Legnemark (V); Inför lagliga graffitiväggar.	Under beredning.
2014-09-25 § 117 Dnr 2014/KS0644 214SP	Motion av Morgan Hjalmarsson (FP); Ny detaljplan för del av Nordskogen (Torpa Sjöbo 2:2 m.fl.	KS oktober/november 2015. KF november/december 2015.
2014-09-25 § 117 Dnr 2014/KS0649 003 J	Motion av Lennart Andreasson; Förbud mot en obefintlig kommunal företeelse.	Under beredning
2014-09-25 § 117 Dnr 2014/KS0653 759 E	Motion av Sara Degerman Carlsson (KD); Mer medmännisklighet i Borås!	Under beredning.
2014-09-25 § 117 Dnr 2014/KS0654 739 KU	Motion av Lennart Andreasson (V); Tillgänglighet för personer med permobil.	Under beredning. Remissrunda klar. KF december 2015
2014-09-25 § 117 Dnr 2014/KS657 312SP	Motion av Morgan Hjalmarsson (FP); Bygg gångbana Rydboholm – Borås!	Under beredning
2014-09-25 § 117 Dnr 2014/KS0662 612E	Motion av Kerstin Koivisto (Vägv); Utreda möjligheten att inrätta en ”prova på” verksamhet för tonåringar liknande idrottsskola som redan finns för barn.	Under beredning.
2014-09-25 § 117 Dnr 2014/KS0663 739KU	Motion av Kerstin Koivisto (Vägv); Utred möjligheten att inrätta ”äldrekolle”.	Under beredning. Remiss klart. KF november 2015
2014-09-25 § 117 Dnr 2014/KS0664 759KU	Motion av Kerstin Koivisto (Vägv); Möjligheten att inrätta informations- och utbildningskvällar för hemlösa på härbärgat Kastanjen.	Under beredning. Remissrunda klar. KF november 2015

2014-09-25 § 117 Dnr 2014/KS0671 406 E	Motion av Mattias Karlsson (M) och Annette Carlson (M); Tuffa tag mot regeltrotset vid Borås sjöar.	Under beredning.
2014-09-25 § 117 Dnr 2014/KS0672 700 E	Motion av Mattias Karlsson (M) och Annette Carlson (M); Schysta relationer – ett riktigt framgångsrikt projekt.	Under beredning.
2014-09-25 § 117 Dnr 2014/KS0672 700E	Motion av Mattias Karlsson (M) och Annette Carlson (M); Schysta relationer – ett riktigt framgångsrikt projekt.	Under beredning.
2014-09-25 § 117 Dnr 2014/KS0673 531SP	Motion av Monica Hermansson-Friedman (M) och Annette Carlson (M); Låt fler använda skolbussarna.	Under beredning
2014-09-25 § 117 Dnr 2014/KS0674 821 E	Motion av Mattias Karlsson (M) och Annette Carlson (M); Investera i en näridrottsplats vid Storsjön.	Under beredning
2014-09-25 § 117 Dnr 2014/KS0675 512 SP	Motion av Mattias Karlsson (M) och Annette Carlson (M); För en ökad trafiksäkerhet i Viskafors och Rydboholm.	Under beredning
2014-09-25 § 117 Dnr 2014/KS0676 609KU	Motion av Mattias Karlsson (M), Anna-Carin Martinsson (M) och Annette Carlson (M); Arbeta för en narkotikafri skola i Borås.	Under beredning. Remissrunda klar KF december 2015.
2014-09-25 § 117 Dnr 2014/KS0677 739 KU	Motion av Lennart Andreasson (V); Handikappanpassade toaletter vid Pickesjön och Vänga Mosse.	Under beredning. Remissrunda klar. KF december 2015
2014-09-25 § 117 Dnr 2014/KS0678 370 E	Motion av Kerstin Hermansson (C); Solceller som tak på parkeringsplatser!	Under beredning.
2014-11-20 § 137 Dnr 2014/KS0796 102 KC	Motion av Johan Österlund (SD) och Björn Qvarnström (SD); Minska antalet fullmäktigeledamöter.	Under beredning.
2015-01-15 § 2 Dnr 2015/KS0089 820 E	Motion av Lennart Andreasson (V); Upprustning av friluftsområdet kring Kolbränningen.	Under beredning
2015-01-15 § 2 Dnr 2015/KS0097 041 E	Motion av Christer Spets (SD), Tony Strandgård (SD), Patric Silferklinga (SD), Johan Österlund (SD), Björn Qvarnström (SD) och Andras Bäckman (SD); Inför ett mångkulturellt bokslut.	Under beredning

2015-02-19 § 30 Dnr 2015/KS0174 610 KU	Motion av Annette Carlson (M), Morgan Hjalmarsson (FP), Kerstin Hermansson (C) och Falco Guldenpfennig (KD); Betyg i årskurs 4 – Borås bör delta i försöksverksamheten!	Under beredning. På remiss.
2015-02-19 § 30 Dnr 2015/KS0208 370 E	Motion av David Hårsmar (C) och Alexander Andersson (C); Möjliggör markbaserad solkraft!	Under beredning.
2015-02-19 § 30 Dnr 2015/KS0209 108KU	Motion av Morgan Hjalmarsson (FP); Motverka våldsbejakande extremism!	Under beredning.
2015-03-26 § 44 Dnr 2015/KS0299 310 E	Motion av Fredrich Legnemark (V) och Ida Legnemark (V); Bredda Borås matutbud.	Klart för godkännande
2015-03-26 § 44 Dnr 2015/KS0300 822 E	Motion av Anna Kjellberg (MP), Anna Klaar (S) och Tommy Josefsson (V); Ljusrum till Borås Stadsparkbad.	Under beredning.
2015-03-26 § 44 Dnr 2015/KS0304 701KU	Motion av Annette Carlson (M), Ulf Sjösten (M) och Urban Svenkvist (M); Handlingsplan mot otrygghet!	Under beredning.
2015-03-26 § 44 Dnr 2015/KS0305 534 E	Motion av Annette Carlson (M), Ulf Sjösten (M) och Urban Svenkvist (M); Jourtelefon/applikation – för snabba åtgärder gällande klotter, nedskräpning, trasig belysning och trygghetsstörande företeelser!	Under beredning.
2015-03-26 § 44 Dnr 2015/KS0306 289 E	Motion av Annette Carlson (M), Ulf Sjösten (M) och Urban Svenkvist (M); Sanering av klotter inom 24 timmar!	Under beredning.
2015-03-26 § 44 Dnr 2015/KS0307 701 KU	Motion av Annette Carlson (M), Ulf Sjösten (M) och Urban Svenkvist (M); Trygghetsvandringar 2.0 – för ökad trygghet i närmiljön!	Under beredning. På remiss.
2015-03-26 § 44 Dnr 2015/KS0317 059 E	Motion av Lotta Samuelsson (FP) och Morgan Hjalmarsson (FP); Kartlägg den kommunala näringslivsverksamheten!	Under beredning.
2015-03-26 § 44 Dnr 2015/KS0318 609 KU	Motion av Kerstin Hermansson (C); Mordenisera upptagningsområdena för skolan!	Under beredning. På remiss.

2015-03-26 § 44 Dnr 2015/KS0319 E	Motion av Lotta Samuelsson (FP) och Morgan Hjalmersson (FP); Särredovisa verksamhet som konkurrerar!	Under beredning.
2015-04-16 § 63 Dnr 2015/KS0362 611 KU	Motion av Falco Guldenpfennig (KD); Inför ett elevombud i Borås Stad.	KF november 2015.
2015-04-16 § 63 Dnr 2015/KS0363 230 SP	Motion av Tom Andersson (MP); Förenkla bygglov och slopa bygglovtaxan vid installation av solenergianläggningar.	Under beredning
KF 2015-05-28 § 80 Dnr 2015/KS0420 700 KU	Motion av Marie Fridén (M), Vivi Roswall (M) och Annette Carlson (M); Genomför en genomlysning av socialtjänsten.	
KF 2015-05-28 § 80 Dnr 2015/KS0 421 700 KU	Motion av Marie Fridén (M), Vivi Roswall (M) och Annette Carlson (M); Inför socialtjänsten online.	
KF 2015-05-28 § 80 Dnr 2015/KS0422 751 KU	Motion av Marie Fridén (M), Vivi Roswall (M) och Annette Carlson (M); Stärk familjehemmen!	
KF 2015-05-28 § 80 Dnr 2015/KS0423 023 PF	Motion av Marie Fridén (M), Vivi Roswall (M) och Annette Carlson (M); Synliggör och öka professionaliseringen av socialtjänsten!	
KF 2015-05-28 § 80 Dnr 2015/KS0453 609 KU	Motion av Anne-Marie Ekström (FP); Entreprenörskap i för- och Grundskolan.	
KF 2015-05-28 § 80 Dnr 2015/KS0454 107 E	Motion av Falco Guldenpfennig (KD); Pengar till verksamhet, inte avgifter.	
KF 2015-05-28 § 80 Dnr 2015/KS0455 754 E	Motion av Ida Legemark (V): Kostnader för cellprov och mammografi ska ingå i försörjningsstöd.	
KF 2015-05-28 § 80 Dnr 2015/KS0456 216 SP	Motion av Ida Legemark (V); Evenemangsfält i Borås.	
KF 2015-05-28 § 80 Dnr 2015/KS0457 105 KC	Motion av Fredrich Legemark (V); Kommunala flaggdagar för de nationella minoriteterna.	

KF 2015-06-17 § 97 Dnr 2015/KS0460 028 PF	Motion av Andreas Bäckman (SD); Undersök möjlighet för avgiftsfri pedagogisk måltid för lärare.	
KF 2015-06-17 § 97 Dnr 2015/KS0467 111 J	Motion av Hanna Bernholdsson (MP); Dags att sänka rösträttsåldern.	
KF 2015-06-17 § 97 Dnr 2015/KS0490 312 SP	Motion av Anna Christensen (M); Borås som cykelstad.	
KF 2015-06-17 § 97 Dnr 2015/KS0497 009 KU	Motion av Anne-Marie Ekström (FP); Välfärdsbokslut - även för äldre!	
KF 2015-06-17 § 97 Dnr 2015/KS0498 531 SP	Motion av Ulrik Nilsson (M); Kollektivtrafik - pendling och arbetsresor.	
KF 2015-08-20 § 118 Dnr 2015/KS0497 009 KU	Motion av Anne-Marie Ekström (FP); Välfärdsbokslut - även för äldre!	
KF 2015-08-20 § 118 Dnr 2015/KS0553 409SP	Motion av Tommy Josefsson (V) och Anne Rapinoja (V); Minska mängden plastpåsar i Borås.	
KF 2015-08-20 § 118 Dnr 2015/KS0552 050 E	Motion av Ida Legnemark (V), Ulf Olsson (S) och Hanna Bernholdsson (MP); Social hänsyn vid upphandling.	
KF 2015-09-17 § 136 Dnr 2015/KS0609 611 KU	Motion av Anna Svalander (FP); Inför en spetsutbildning i matematik på en av Borås grundskolor.	
KF 2015-09-17 § 136 Dnr 2015/KS0610 020 PF	Motion av Ida Legemark (V); Pröva sex timmars arbetsdag för högre kvalitet i äldreomsorgen!	
KF 2015-09-17 § 136 Dnr 2015/KS0612 512 E	Motion av Pirita Isegran (M); Ta fram ett lokalt trafikhinder!	
KF 2015-09-17 § 136 Dnr 2015/KS0618 619 KU	Motion av Andreas Bäckman (SD) och Björn Qvarnström (SD); Att införa en skol/näring/föreningslivsdag samt implementera ”Bunkeflomodellen” i kommunens skolor	

KF 2015-10-15 § 156 Dnr 2015/KS0621 722 KU	Motion av Hanna Bernholdsson (MP) och Christina Waldenström (MP); Valfrihet inom hemtjänsten.	
KF 2015-10-15 § 156 Dnr 2015/KS0651 253 M	Motion av Morgan Hjalmarsson (FP); Sälj 25 procent av fastighetsbeståndet.	
KF 2015-10-15 § 156 Dnr 2015/KS0689 611 KU	Motion av Falco Guldenpfennig (KD) och Ingela Hallgren (KD): Inför en dietisttjänst i äldreomsorgen.	
KF 2015-10-15 § 156 Dnr 2015/KS0690 514 E	Motion av Falco Guldenpfennig (KD), Ingela Hallgren (KD) och Hans Gustavsson (KD): Fri parkering för ökad tillgänglighet.	
KF 2015-10-15 § 156 Dnr 2015/KS0691 611 E	Motion av Anna Svalander (FP) om att frångå kösystemet till de fristående skolorna i Borås så att dessa också kan ta emot nyanlända elever.	
KF 2015-10 15 § 156 Dnr 2015/KS0693 059 E	Motion av Ida Legnemark (V) , Therése Björklund (S), Mosa Roshanghias (MP) och Tommy Josefsson (V) : Borås Stad – en Fairtrade City som bojkottar varor producerade på ockuperad mark	

HÖGSKOLAN I BORÅS

Besöksadress: Allégatan 1 · Postadress: 501 90 Borås · Tfn: 033-435 40 00 · E-post: registrator@hb.se ·
Webb: www.hb.se